

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitási ára 40 fillér

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22 sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 28.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Arad — a nemzetnek.
Vakáció előtt.
A néppárt és a tót izgatók.
A tizennegyedik vértanú.
Reformok a papirgyárban.
Botrány a horvát parlamentben.
Pofon a bíróság előtt.
Reakció a parlament.
Cselédlakások Aradon.
A Weltzer-gyár kibővítése.
A veszthely földjét parcellázzák.
Tárca: A béna. Írta: Guy de Maupassant

Arad — a nemzetnek.

Arad, február 27.

Kegyelemkenyéren, megtört dologként él egy darabka földön az ország kegyelele. A vértanúk sirja, kivégeztetésük helye ez a darab föld. Némélül fogalmazott, két tanuval előttemezett nyilatkozat van arról, hogy a mikor a veszthely tulajdonosa akarja, huszonegy óra alatt el kell hordani onnét az emlékoszlopot, s azontul seakinek sincs joga egy fűszálra térdelni a zsigmondházi határ e nevezetes föld-darabján.

Szinte nehéz elképzelni súlyosabb kegyeletsértést, mint a mennyi ebben a gondolatban van. Ha egy vasutat építenek, az államnak joga van kisajátítani azt a darab földet, amelyre szüksége van, — még ha a birtokosa nem is akarna megválni tőle. A hazafiságnak, a nemzeti becsületnek nincsen ilyen kisajátítási joga. Ha lenne is, ki tudja, hogy nem akadályozták-e volna meg a kisajátítás

jogával való élést azok a bizonyos szempontok, a melyek miatt Kossuth Lajos szobrát a fővárosban nem lehet fölállítani? S ha a föld tulajdonosnője nem lenne magyar asszony, milyen elbizakodottá tehetné az a gondolat: a mikor az országgyűlés, a nemzet, a város leborul a kilenc keresztfa helyén, neki egy szavába kerülne, hogy azok mind elkotródjanak?

S az apróbb kegyeletsértések, amik ebbe a dologba kapcsolódnak. Amikor a föld bérlői, a glogováci svábok panaszszal mennek a jegyzőhöz, hogy az ünneplő hazafiak letapossák az ő kukoricajokat és elnyomják a káposzta-vetést. A jegyző tanácstalanul áll. Kihez utasítsa perrel őket? A nemzethez, az államhoz, a mely a vértanúk kegyeletének akkora darab földet se szerzett meg, hogy ez a kegyelet ne legyen kénytelen a mások birtokára szorulni? Ha a hadgyakorlatok idején egy század katona eltörpíti a termést, azért ad kártérítést a kincstár. Ha a hazafiság kénytelen a más jószágán kárt tenni, ahhoz a kincstárnak semmi köze.

Csoda-e, ha ilyenek hallatára azt mondták: ez is csak Magyarországon lehetséges. Német, francia, olasz ember a nemzeti becsület kérdésének tekintené, hogy azt a földet, a hol hősei elvérzetek, megszerezzék.

Ne bolygassuk az okokat, a melyek miatt eddig a veszthely nem lehetett a hazafiságé. A tulajdonosától mindenestre dicséretes volt az is, hogy az emlékosz-

lopot körülvevő nyolcvanegy négyszöglet a kegyelet rendelkezésére bocsátotta.

Most azonban alkalom nyílik arra, hogy a veszthely területét a város megszerezze. A Pokorny-féle földeket a tulajdonosnője parcellázás útján eladhatja, s megbizta Csepreghy Mihály aradi mérnököt, hogy a parcellázás keresztülvitele iránt intézkedjék. Ezzel a városnak kötelességévé vált, hogy a veszthely területét megszerezze. Pénzügyi akadályja sincs ennek. A város esztendőnk óta kezeli a tizenhárom vértanú kivégzési helyének megváltására szánt alapot, amely az 1905. év végén 6336 koronát tett ki. Természet s azonban, hogy azzal a kegyeletnek még nem teszünk eleget, ha azt a csöpp földet és utat, amely oda vezet, tulajdonul is megszerezzük. Most, amikor alkalom van rá, gondoskodni kell arról, hogy az emlékoszlop körül az ünneplőknek annyi hely jusson, hogy ne legyenek kénytelenek más birtokát taposni; gondoskodni kell arról, hogy annak a helynek külseje, berendezése méltóan hirdesse a nemzeti kegyeletet, amely ahhoz a helyhez fűződik.

Nem akarunk elébe vágni azoknak a terveknek, amelyek a veszthely megvételével kapcsolatosan föl fognak merülni. Kétségtelen, hogy az emlékoszlop körül a városnak legalább is két-három hold területet kell megvennie. Szinte önként kínálkozik az eszme, hogy ezt a területet parkkal ültessék be, a hely méltóságának őrizetére örökzölőket létesítsenek, sőt magát

A béna.

Írta: Guy de Maupassant.

1882-ben történt, hogy egy üres vasuti fülkébe abban a reményben helyezkedtem el, miszerint egyedül fogok utazni. É feltevésben azonban nem sokáig ringathattam magamat, mert az ajtó hirtelen felnyitott s a következő párbeszédet hallottam:

— Vigyázzon uram, a felhágó nagyon magas!

— Ne félj semmit, Laurent — válaszolt a másik hang — a fogókba jól belekapaszkodom.

Azután két erős kar megfogta az ajtó borkapaszkodóját és a felhágón egy gömbölyű kalapos, kövér alak emelkedett felfelé, kinek lépései botlításokhoz hasonló zajt okoztak.

E zaj rejtélyét hamarosan megfejtettem, mert midőn az idegen a fülkébe lépett, észrevettem, hogy nadrágjának lankadt szövete alól két feketére festett faláb kandikált elő.

Azután egy kiszolgált katona kinézésű inas jött utána, ki urának mankóit és csomagjait a fülke hálójába helyezte el.

— Így, uram, most már minden itt van — mondá. Öt csomag: a cukorkák, a bábu, dob, puszka és a libapástétom.

— Jól van, fiam!

— Szerencsés utat, uram!

— Köszönöm, Laurent. Jó egészséget!

Ezzel az inas távozott és becsukta az ajtót, mig én szemügyre vettem szomszédomat.

Harmincöt éves lehetett, bár haja jóformán egészen fehér volt. Különben úgy nézett ki ez az érdemrenddel kitüntetett, nagyszakálu, igen kövér ember, mint az olyanok, kik bár egészségesek, de valamely szerencsétlen testi fogyatkozás következtében tértelenségre vannak kárhoztatva.

— Nem kellemetlen önnek a szivarfüst, uram? — kérde felém fordulva.

— Nem, uram! — válaszoltam.

Ez az arc, ez a szem, ez a hang annyira ismerős volt előttem. De mikor és hol találkoztunk?

Most ő is fürkésző tekintettel fordult felém, mintha homályos emlékek elevenednének fel lelkében.

— Én Istenem, uram, ahelyett, hogy így lopva, órákig fürkésznének egymást, nem lenne-e jobb, ha közös erővel igyekeznénk megállapítani, vajon hol és mikor ismerkedtünk meg?

— Tökéletesen igaza van, uram, — mondá szomszédom előzékenyen.

Erre bemutatkoztam:

— Bonelaie Henry bíró vagyok!

Néhány percig habozott, azután szememben és hangjában azzal a bizonytalan kifejezéssel, mely a megfeszített gondolkodásra vall, — mondá:

— Ah, csakugyan, Poincel éknél találkoztunk, a háború előtt. Most már annak tizenkét éve!

— Igen uram... Ah!... ah!... ön Revalieu hadnagy.

— Igen... sőt Revalieu kapitány is voltam addig a napig, mig lábaimat el nem vesztettem... Mind a kettőt egyszerre szakította le az ágyugolyó.

Most, hogy ismét felismertük egymást, újra összenézünk.

Élénken visszaemlékeztem arra a szép, fiatal katonatisztre, ki szenvedélyes hévvel rendezte a cotillonokat. De e világosan kidomborodó kép mellé még valami homályos, félig elfeledt érdekesség is fűződött, egy olyan esemény, melyet előzékenységből meghallgatunk, de mely alig köti le figyelmünket.

Lassankint azonban világosság kezdett derengeni a homályban és egy fiatalleány alakja bontakozott ki szemeim előtt. Azután egyszerre neve is megvillant az eszembe: M. de Mandal. Most már mindenre visszaemlékeztem. Csakugyan szerelmi történet volt, de egészen mindennapi. A fiatal leány szerette a hadnagyot s midőn velük találkoztam, közeli egybekelésükről beszéltek.

Felpillantottam a fülke hálójára, melyben a szomszédom inasa által hozott csomagok himbálóztak. Lelki szemeim előtt egy egész regény bontakozott ki, melyekről olvastam s melyekben hol a menyasszony, hol a vőlegény áldozza fel magát, valamely véletlenül bekövetkezett testi vagy anyagi szerencsétlenség után.

De azután egy kevésbé költőies és sok-

az egyszerű gránit-obeliszket is bizonyos művészi, hangulatot keltő és kegyeletet kifejező alkotással kell kiegészíteni. Mindezekre, kétségtelen, hogy a város által gyűjtött alap nem lesz elegendő. De erre a nagy célra meg kell nyilatkoznia az áldozatkészségnek s nemcsak a város, hanem az ország áldozatkészségének is.

Az elmúlt évben hazahoztuk Rákóczi fejedelemet és társait. Nem kellett hamvaiknak a szultán kegyelmén, idegen földön pihenni; hazajöttek, ahol koporsóik az otthon jogán nyugosznak a magyar föld alatt. A vesztőhelyen is hősök pihennek. Hősök, akiknek holttestét szerető hitves, vagy rokon nem csempészhette el a bitófák lábjaiból. Azok a hősök egy magános ember kegyelmén élnek ott, akár csak Rákóczi hamvai a szultán jóvoltából. Ha a föld a miénk lesz, azok a esontok nem fognak túrt vendégként feküdni, hanem a haza tulajdonán pihennek. Mert az a föld akkor közös tulajdona lesz tizenkilenc millió magyarnak. A telekkönyv talán mást fog írni. A valóság azonban az lesz: megveszi a város — a hazának.

Unnep lesz az a nap, amelyen ezt elérjük. S hogy elérjük: minden akadályt el kell hárítani, amely a jó ösvényre került ügynek netán útjába tévedne. +

Vakáció előtt.

Munkásügyek a Házban.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati örököse. —

Arad, február 27.

Egészen jelentéktelen ülésre van kilátás. Ez meg is látszik a Házban. Az ülés megnyitásakor alig van tizenöt képviselő a teremben. Ezért az egy napért nem érdemes a több napra előirányzott vakációt megrövidíteni.

(Jehlicska lemond.)

Az ülés, melyet Justh Gyula elnök pontban tíz órakor nyitott meg, egész sereg bejelentéssel kezdődött.

kal realizikusabb feltevés jutott eszembe. Talán már a háború előtt megtartották az esküvőt, azelőtt a borzasztó szerencsétlenség előtt, mely a férfit mindkét lábától egyszerre fosztotta meg. Felesége pedig most kényszerűségből, kétségbeesett megadással ápolja, vigasztalja és támogatja férjét, ki mint daliás, fiatal ember ment a háborúba és annak a rettenő romjaként láb nélkül tért onnan vissza.

Boldog volt-e e szegény ember, vagy nem? Eleinte csak futólagos, de azután mind erősebb, ellenállhatatlanabb vágy fogott el, hogy megtudja történetét, vagy legalább is annak főbb mozzanatait.

Még eddig csak néhány mindennapi szót váltottunk, s szemeimet a hálóra függesztve gondoltam: Tehát három gyermeke van. A cukorkákat feleségének, a bábút kis leányának, a dobos és puskát fiainak viszi, míg a ludmáj-pástétom saját magának lesz.

— Vannak gyermekei, uram? — kérdeztem hirtelen.

— Nincsenek, uram, — válaszolt.

Zavarba jöttem, mintha nagy illetlenséget követtem volna el és mentegőzőve folytatam:

— Bocssáson meg. Azt hittem, miután inasát játékokról hallottam beszélni. Hiszen önkéntelenül is figyelünk mások társalgására és azután következtetéseket vonunk le abból.

Mosolygott és félig halkán mondá:

— Nincsenek. Még házasság sem vagyok. A szándéknál maradtam!

— Ah, igaz! — s úgy tettem, mintha hirtelen eszembe jutottak volna az események — midőn megismerkedtünk, azt hiszem, hogy de Mandal kisasszony vélegénye volt.

Az elnök jelenti, hogy Jehlicska Ferenc, a tót agitátor levelet intézett a Házhoz, amelyben bejelenti mandátumáról való lemondását. (Helyeslés.) Bemutatja Gyarmati Dezső levelét, amelyben 40 napi szabadságot kér.

A Ház a szabadságot megadja.

(Az interpellációk.)

Herman Ferenc, a kérvényi bizottság előadója bejelenti, hogy több tanítógyűlés és törvényhatóság mintegy száz kérvényt nyújtott be a képviselőházhoz a tanítók fizetésrendezése tárgyában. Minthogy időközben a kultuszminiszter a törvényjavaslatot betérjesztette, a bizottság a kérvényeket nem tárgyalta le, hanem visszaadja azokat a Ház elnökének.

A kérvényeket kiadják a kultuszminiszternek.

Hammersberg László jegyző jelenti, hogy az indítványkönyvben újabb bejegyzés nincs, az interpellációs könyvbe Blahó Pál a felvidéki körzeti állások betöltése, Herman Ferenc sajtóvétség esetében előforduló előzetes letartóztatások és a fertőző betegségek megakadályozása tárgyában jegyeztek be interpellációkat.

A Ház egy és fél órákor tér át az interpellációk tárgyalására.

(A kormány mulasztásai.)

Az Omgenek a munkásbajok orvoslására vonatkozó kérelmének.

Marjay Péter beszél. A mezőgazdákra — mondja — a kedvezőtlen természeti viszonyokon kívül még a munkásbajok is nyomasztólag hatnak. A gazdák bitele is megrendült s ilyen körülmények között nem lehet rajuk újabb terheket rakni. A gazda és munkásai között eddig mindig legszivesebb volt a viszony. Ujabbban illetéktelen elemek rontanak a viszonyzavarságán. Nem teszi interpelláció tárgyává a dolgot, pedig felszólították már, hogy kérjen interpelláció alakjában fölvilágosítást a minisztertől, hogy milyen preventív intézkedésekkel akarja a földmunkások félrevezetésének elejét venni. Fontosabb dolognak tartja az ügyet a munkásalakások építésénél is. Nemcsak a cselédmunkásoknak, de a gazdáknak is szükségük van támogatásra. A kormány e tekintetben nem tesz meg mindent. Késnek a progresszív adóra vonatkozó előkészületek, késik az igazságszolgáltatás olcsóbbá tétele, az illetékek leszállítása. Ehelyett magas, sőt helyenként elviselhetetlen adókat vetnek ki a szeszfőzésnél a kisüstre. A gazdák részére támogatást kér.

(A kivételes intézkedések.)

Mezőfi Vilmos: Marjay Péterrel szemben konsztatja, hogy Magyarországon a munká-

soknak még a gazdáknál is rosszabb a soruk. Ennek egyik legvilágosabb bizonyítéka a kivándorlás. A kivándorlásra egyrészt az a tudat készíteti a munkást, hogy a hitbizományok miatt akkor sem szerezhetnek földet, ha megszedik magukat, másrészt a közigazgatás bajai adják a munkásnak a vándorbotot a kezébe.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a közigazgatásnak általánosságban való meggyanúsítása tilos. (Helyeslés.)

Mezőfi Vilmos: Én sem teszek egyebet, mint amit a Ház többi tagjai, teszem azt, amit alelnök ur tett. (Zaj.)

Elnök: A Ház többi tagjával szemben éppen úgy alkalmazom a házszabályokat, mint a képviselő urral szemben.

Mezőfi Vilmos: Kutatja a legnagyobb nemzeti veszedelemnek, a kivándorlásnak az okát.

Fölkiáltások: Az izgatók!

Mezőfi Vilmos: Nem az izgatók. Ez nevésséges. Az alacsony munkabérek az ok. A legmegfeszítőbb munkával sem biztosíthatják megélhetésüket. Vadnay Andor már évekkor ezelőtt megmondta, hogy ha nem találunk módot a kivándorlás csökkentésére és később véglegesen való megszüntetésére, elérkezik a második mohácsi vész. Találjanak módokat, de ne nyuljanak olyan eszközökhöz, mint aminőket Buday Barna ajánlt. A középkor visszaállítása lenne, ha az 1898: II. t. c. alapján a földmunkásokat megakadályoznák a kivándorlásban. Szüntessék be egyenesen a szabad költözködési jogot. Ilyenformán az ipari munkást és a kereskedelmi alkalmazottat is meg lehetne akadályozni a kivándorlásban, ha megszegi a szerződést. Buday Barnának a földmunkások szövetsége ellen intézett támadásaival foglalkozik s fölháborodással tiltakozik az ellen a rejtett szimuláció ellen, mintha neki egyetlen fillér haszna volna a pártvezérségből. A közigazgatási tisztviselőknek, szerinte, törvénytelen vagy legjobb esetben erőszakos eljárását igyekszik bizonyítani. Rendeleteket, végzéseket olvas fel. Kéri a belügyminisztert, utasítsa közegeit a törvényekhez való ragaszkodásra, mert az erőszakosságok szítják a sztrájkot. Egy aratási sztrájkot pedig évekig nem hever ki az ország.

Felolvassa a temesi alispán rendeletét, melyben közli a megyebeli gazdákkal, hogy Bulgáriából hoznak munkásokat. Nos, ez nem módja a munkáskérdés megoldásának. Tessék teljesíteni a munkások kérését, mint azt a csanádi birtokosok tették s akkor szent a béke. (Zaj: ellenmondások.) Nagyon rosszul teszi az új rend, ha a szocialisták ellen kivételes esz-

— Igen, uram, kitűnő emlékezőtehetsége van.

Elszánt merészséggel folytatam:

— És mintha hallottam volna, hogy de Mandal kisasszony férjhez ment...

De Fleurel urhoz, — egészítette ki nyugodtan utatársam a mondatot.

— Igen, igen! ... és emlékszem hogy ez alkalomból sokat emlegették az ön súlyos megsebesülését is.

Erősen szemébe néztem. Nagyon elpirult.

— Madame Fleurel nevét tévesen említik az enyémmel kapcsolatosan, — mondá élénken, azzal a szenvedélyes hévvel, melyet akkor használ az ember, ha már előre is tudja, hogy veszített ügyet véd. Midőn a háborúból visszatértem — sajnos, lábaim nélkül — semmiáron sem egyeztem volna abba, hogy de Mandal kisasszony feleségem legyen. Miként lett volna az lehetséges? Hiszen ha egy leány férjhez megy, azt nem azért teszi, hogy önfeláldozását bámulassa, de azért, hogy férjével megossza az életet, annak minden napját, minden óráját és percét. Ha pedig a férfi olyan nyomorék, mint én, szegény leány haláláig tartó, fájdalmas életre kárhoztatja magát. Oh, én értek és bámulok minden áldozatot, minden önmegtartóztatást, ha annak kellő határa van, de nem engedhetem meg azt a határtalan lemondást, hogy az asszony, ki egy egész életen keresztül tartó boldogságról, örömről és megelégedésről álmodozott — a nagyvilág bámulata kedvéért feláldozza magát! Ha falábam és mankóim kopogását, ezt az unalmas lármát, mely minden lépésemet kíséri, felhangzani hallom, olyan elkeseredés vesz rajtam erő, hogy szinte szeretném inasomat elverni. Már most miként fo-

gadnattam volna el de Mandal kisasszonytól, azt, mit saját magam is alig vagyok képes kitartani? S a festett falábakat csak nem találja szépeknak?

Elhallgatott. Mit feleljek neki, miután azt találtam, hogy igaza van? Elitélhettem e a leányt? Nem! És mégis? ... Ez az általánosabb és természetesebb kibontakozás nem elégítette ki költői fantáziámat. Ezek a csonka lábak fenséges áldozatot követeltek, mely hiányzott ebben a megoldásban s emiatt nagy csalódást éreztem.

— De Fleurel asszonynak vannak gyermekei? — kértem hirtelen.

— Igen, egy leánya és két fia van. Azoknak viszem a játékokat. De Fleurel ur és neje igen jók voltak irántam.

A vonat Saint Germain-hez közeledett. Átrobogott az alagutakon, be az indóházba és megállt.

Karomat akartam nyújtani, hogy a bēna katonatisztet lesegítem, midőn két kéz nyúlt feléje a nyitott ajtón keresztül.

— Jó napot, édes Revalieu.

— Ah! Jó napot, Fleurel!

És a férj háta mögött, a boldogságtól sugárzó, még mindig szép asszony, nyájas mosoly kíséretében intett szívélyes „Isten hoztat”, míg kis leánya örömeiben ugrándozott s két fiacskája sóvá szemekkel nézte a dobos és puskát.

Mikor a bēna a járdára ért a gyermekek megcsókolták. Azután mindannyian utnak indultak. A kisleány barátságos kedvességgel megfogta mankóját, mint megfoghatta volna öreg barátjának egyik ujját.

közöket használ. Emlékezzék csak vissza a koalíció, a darabontkorszakra, amikor vele szemben alkalmazták a kivételes eszközöket. (Helyeslés.)

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Az esküdtzéki bíráskodás.)

Návay Lajos Mezőfi Vilmostal szemben védelmébe veszi a megtámadott megyei tisztviselőket, akikről az a meggyőződése, hogy kevés kivétellel jól fogják föl és töltik be hivatásukat.

Zakariás János fejtegeti, hogy az izgatók munkáját csak úgy lehet meddővé tenni, ha az arra hivatottak kiragadják az izgatók kezéből a fegyvert és a költözködés szabadságának megszorításával nem adunk újabb okot és érvet az izgatásra.

Farkasházy Zsigmond a munkásság bajait, a kivándorlás okait a helytelen adórendszerben, a népek szerinte 400 koronát meg nem haladó silány keresetében és abban látja, hogy az állam a saját pénzügyi érdekében mintegy rácsábítja a munkásságot a pálinkaivásra. A sajtószabadságról szólván, lehetetlennek tartja a sajtószabadságot elképzelni esküdtzéki bíráskodás nélkül és különösen lehetetlennek tartja, hogy most az a függetlenségi párt gondoljon az esküdtzéki sajtóbíráskodás eltörlésére, amely párt Erdélyi Sándor igazságügyministersége idején hajlandó volt obstrukcióra is az esküdtzéki bíráskodás kivívásáért.

Návay Lajos alelnök a vita folytatását holnapra halasztja.

(A fertőző betegségek.)

Hermann Ferenc a fertőző betegségek elterjedésének megállításáról interpellál.

Andrássy Gyula örül, hogy a közegészségügyre hárítja a figyelmet. Az interpellálónak ama kívánságát, hogy a kórházi kezelés kötelező legyen, nem teljesítheti, mert a betegeknek a kórházba való kényszerítése a személyes szabadság kérdésébe ütköznék.

A belügyminiszter válaszát a Ház tudomásul vette.

(Ez nem a Polónyi hangja.)

Hermann Ferenc a sajtóvétségért való előzetes letartóztatás dolgában interpellál és orvoslást kér az ilyen bírói intézkedésekkel szemben.

Günther Antal hangoztatja, hogy a sajtószabadságnak nincs nagyobb barátja mint ő és ezért kijelenti, hogy a sajtóval szemben csakis az utólagos repressziót tartja helyénvalónak.

Meggyőződése, hogy a magyar sajtó körén belül ujabban fölmerült visszaéléseket nem a valódi tollforgatók követik el. Azokkal pedig, akik visszaélnék a sajtószabadsággal, csakis utólagos megtorlással kíván élni. Végül kijelenti, hogy az előzetes letartóztatást sajtóvétséggekkel kapcsolatosan nem tartja helyénvalónak és ennek kiküszöbölésére szándékában van megtenni a kellő törvényhozási intézkedéseket.

Az igazságügyminiszter válaszát a Ház tudomásul vette.

Ezzel véget ért az ülés.

TÁVIRATOK.

A portarturi ostrom emléke.

London, febr. 27. A Standard Szmirnov generálisnak a cárhoz intézett titkos jelentéséből négy hasáb hosszú kivonatot közöl. A jelentéseket Szmirnov, Port-Artur akkori parancsnoka 1904. februártól decemberig a japánok ostroma alatt küldötte Pétervárra. Ez az okmány, amely alapja volt ama vizsgálatnak, a melyet Stössel és Fock tábornok ellen, valamint Reiss ezredes ellen indítottak, szemléltető képet ad az ostrom lefolyásáról. Szmirnov ebben súlyos vádakát emel Stössel ellen, akit gyávasággal, tehetetlenséggel, kegyencgazdalkodással és határozatlansággal vádol, mint oly tulajdonságokkal, amelyek a vár feladását idézték elő, mielőtt a védelem segélyforrásai kiapadtak volna.

A néppárt és a tót izgatók.

A letagadott barátság.

In treuer Liebe!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 27.

Hogy, hogyan nem a néppárt hivatalos lapja, az *Alkotmány* összezdördült a *Budapesti Hírlappal*. A néppárti lap a régi és közismert klerikális recept szerint egyszerűen, de igen alaposan megrágalmazta *Rákosi* Jenő lapját, pauszálást és egyéb kellemetlenséget dörgölvén az öreg sajtóorgánus orra alá. Ez higgadtan tűrte a pizkálódást, míg végre ma azután kirukkolt egy csomó kellemetlen igazsággal, amely a néppárt urainak bizonyára sok rossz percet fog okozni. A *B. H.* egyszerűen azzal vádolja a néppártot, hogy a nemzetiségi izgatásokat a felvidéken ő tette erősekké s hogy a néppárt egyes tagjai ma is szoros viszonyt tartanak fenn a tót izgatókkal.

A leleplezések legérdekesebb részeit alább közöljük:

Az országgyűlési néppárt a legszorosabb összeköttetésben állott a nemzetiségi tulzókkal.

Zichy Nándor gróf 1896. év nyarán az árva megyei Trstenán tartott néppárti gyűlésen a legnotóriusabb nemzetiségi agitátorok jelenlétében abbéli sajnálkozását fejezte ki, hogy nem éri a tót nyelvet, de azon lesz, hogy fiai és unokái tökéletesen beszéljék e nyelvet. Ugyanabban az évben Zichy Nándor ajánlása folytán föllépett az alsó-kubini kerületben Krupecz Rezső notórius nemzetiségi tulzó, ki alig vagy nagyon rosszul beszélt magyarul s nem is használta a magyar trikolorát jelvénynek, hanem nagyon furcsa színű zászlókat, amelyeket a hatóság épp ezért elkoboztatott.

Hasonlóképen más felsőmagyarországi kerületben is a néppárt notórius pánszlávokat léptetett föl ugyanekkor, a milyenek voltak: Kubina, Mazsura, Markovics, stb.

A néppárt tót orgánusában, a *Krestan* című tót lapnak ugyyszólván mindegyik számában oly cikkek jelentek meg, a melyek képesek voltak a tót tulzók legnagyobb igényeit is kielégíteni. Valóságga fölizgatták ezzel a szegény tót népet.

Rakovszky állandó összeköttetésben állott a legveszedelmesebb turócszentmártoni, lipótszentmiklósi, rózsahegyí s alsókubini agitátorokkal. Éveken át a most elítelt Hlinka András a legjobb barátságban állott. Hlinka András egy időközi választáson a néppárt hivatalos jelöltje is volt a rózsahegyí kerületben. A *Krestan* című tót lap szerkesztője pedig 1905. március hónapjáig *Sándorfi* volt, a legveszedelmesebb tót tulzók egyike.

1905. év július hónapjában meghalt Rákó-pribócon Rakovszky Iván, volt *negyvennyolcas honvédtiszt*, tehát a legbuzgóbb magyarok egyike. Megjelent a temetésen Rakovszky István is s az ott jelenlévő egész turócmegyei intelligencia legnagyobb ámulatára s megbotránkoztatására a következő föliratu koszorút helyezte a ravatalra:

In treuer Liebe dein

Stefi.

Rakovszky István abban az időben obstruált a magyar vezényszó érdekében.

A felsőmagyarországi hazafias elem közfelfogása, hogy a néppárt okozója a most javában dúló nemzetiségi izgatásnak. Az összes nemzetiségi korifeusok — tanuk erre a nemzetiségi képviselők — egybehangzóan azt vallják, hogy

a nemzetiségi párt szülőanyja a néppárt, melyet nagyon is szerettek és ápoltak, s csak azóta gyűlölik, a mióta a koalíció révén hatalomra jutott s rugdosni kezdte a most már neki kellemetlen fegyvertársait: a nemzetiségi tulzókat.

Most van alakulóban Rózsahegyén egy új faipari gyár, melynek vezérférfiai, kik a részvényjegyzésre való fölhívást kibocsátották, egy-néhány zsidón kívül a következők: *Rakovszky* István, *Zboray* Miklós, *Makoviczky* Péter, *Makoviczky* Vladimir, *Hondek* N., s még többen. Az utóbbi három a *legnotóriusabb pánszláv* s mivel nagyon gazdagok, az ő kezükben lesz ugyyszólván az egész gyár.

Ime, így fest a néppárt felvidéki munkája.

A tizennegyedik vértanú.

Kazinczy tábornok emlékiratai.

Haynau szivarja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 27.

Kazinczy Lajos honvédtábornoknak, a tizennegyedik aradi vértanúnak memoárjai a napokban jelentek meg. *Kazinczy* tábornok tudvalevőleg a zemplénmegyei *Kazinczy* családból származott s fia volt *Kazinczy* Ferencnek, nemzeti irodalmunk jelesének. Memoárjait a család hagyatékából egyik rokona tette közzé, amivel nem kis hálára kötelezte a történet iránt érdeklődő közönséget.

Kazinczy tábornok aradi fogságában, 1849. évi szeptember-október havában írta meg memoárjait, melyeket eredetileg rokonainak szánt, de amelyeknek számos történeti vonatkozásuk s a bennük rejlő fontos adatok miatt történeti kútfő értékük van.

Kazinczy Aradra küldetvén, mint hadifogoly, memoárjait szept. 1-től okt. 24-ig írta. Följegyzéseiben nem tart szorosan vett kronologikus sorrendet, az eseményeket inkább csak ötletszerűen adja elő, előadása azonban élénk s főleg azokat a hadi eseményeket, melyekben személyesen vett részt, elég részletesen tárgyalja. Sok oly kalandot és anekdotát is elmond, amit tőle hallunk először, *Görgei* fővezéri működéséről pedig igen elítélőleg nyilatkozik. Az ellenségeskedés közte és *Görgei* között régi keletű volt, mert a hadiiskolát ifju korukban együtt járták s már akkor összekülönböztek. Érdekes, hogy az isaszegi csatában *Görgei* őt, mivel egy helytelen parancsnak ellentmondott, lelövéllel fenyegette; utóbb ugyanis mégis neki adott igazat, de azért később *Kazinczy* tábornokká való ki-neveztetését mégis meggátolni igyekezett.

Kazinczy, midőn arról értesült, hogy a *Világosnál* kapitulált és szintén fogva levő honvédtábornokokat halálra ítélték, október hó 5-én egyenkint fölkereste őket és elbucszott tőlük. Ajultan és félig halva vitték vissza cellájába. Érdekes, hogy mindamellett még akkor is azt remélte, hogy őt nem fogják kivégezni, mert mint írja, *Liechtenstein* herceg altábornagy titkos írásu levélben ezt közölte vele.

Október 24-én délután egy kapitány utján azonban *Haynau* tábornok magához hívatta s megmutatta neki pár sorból álló halálos ítéletét. Szinte hihetetlen az a jelenet, amely köztötte és *Haynau* közt ekkor lejátézkodott. *Haynau* ugyanis állítólag kijelentette, hogy bár a császár a halálos ítéletet megerősítette, de azért *Kazinczy* az ellen fölebbezhet.

Erre a marha kijelentésre, — írja *Kazinczy* — azt feleltem, hogy a császár ítélete ellen nincs helye a fölebbezésnek, de ez a gaz német azt mondta, hogy:

— Igenis van, még pedig — hozzám.

Erre én elnevettem magamat, de arra a számárára nem tudtam, mit feleljek, csak azt mondtam, hogy a császár ítéletébe bele nyugszom és nem föllebezek. Ekkor Haynau felolvasta az alig tizenhat sorból álló ítéletet, amelyben engemet a császár azért, mert ellene fegyvert fogtam, holott neki egyszer mint osztrák katona hűséget esküdtem, főbelövésre ítélt és ha ezzel meg nem lennék elégedve, akkor Haynau bizza a további előterjesztést. Erre én azt gondoltam, hogy talán ez valami kegyelemféle akar lenni, tehát azt kérdeztem:

— Mint kell ezt érteni?

Erre az a nyomorult azt felelte:

— Hát úgy, hogy én önt nem főbelövem, de felakasztatom.

Mivel Kazinczy császári tiszt korában Prágában Liechtenstein hercegnél Haynauval többször találkozott s így régi ismerősök voltak, talán ennek lehet tulajdonítani, hogy — mint Kazinczy írja — az ítélet felolvasása után Haynau őt szivarral kínálta meg s midőn azt el nem fogadta, Kazinczyt egy vele szemben prágai időzése alkalmával elkövetett régebbi csinyjére való hivatkozással hívta fel félig gombán, félig pedig kedélyesen távozásra. Kazinczy köszönés nélkül távozott Haynautól s másnap reggel, (okt. 25.) mint igazi hős, bátran állott a halált hozó golyók elé a császári erdőben.

Reformok a papirgyárban.

Megszűnik a rossz illat. — Körforgó kemencék felállítása. — Mi okozta a büzt? — Egy évi próbaidő. — Szakértői szemle a gyárban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

Az aradi szalmapapirgyár igazgatósága érdekes terv megvalósításán fáradozik. A gyár büzenek megszüntetése érdekében olyan reformokat igyekezik megvalósítani, amelyek a büzt okozó gőzöket és gázokat ártalmatlanná teszik. A gyár igazgatósága — mint megírtuk — olyan körforgó kemencéket állít fel, amelyek a gyártást egészen új alapra helyezik. A szalmaanyag-gyár igazgatósága nemrégiben beadványt intézett a város kapitányi hivatalához, mint elsőfokú iparhatósághoz, hogy az új kemencék felállításához engedélyt adjon. Együttal megkérte a városi tanácsot, hogy a kemencék felállításához szükséges területet örök tulajdonul engedje át.

Ma délelőtt egy szakértő-bizottság helyszíni szemlét tartott a gyárban és megsejmelte a körforgó kemencék terveit. A bizottság eljárásáról és annak eredményéről az alábbi tudósítás számol be:

(Mi okozta a kellemetlen gázokat?)

A papirgyári büz csak azóta észlelhető, amióta a papiranyag gyártásához szükséges szódát a már egyszer vegyi processzuson átment folyékony szódából kezdték gyártani. A folyékony lugot azelőtt a Marosba eresztették s a víz feloldotta. Amióta azonban a szóda ára tetemesen emelkedett s a papiranyag gyártása nagyon költséges lett, a papirgyár igazgatósága elhatározta, hogy költség-megtakarítás szempontjából a folyékony lugból elpárologtatás és sűrítés folytán ismét tömörszódát állítanak elő.

A kellemetlen gázok a vegyi processzusnak eme módjából keletkeztek. Ez pedig arra vezetendő vissza, hogy a keletkezett kellemetlen illatú gázok az olvasztó kemencében nem égtek el kellő mértékben.

(A Scott-rendszerű kemencék.)

Ennek megakadályozását célozzák a Scott-rendszerű kemencék, amelyekben a folyékony lugot befűzik és összesűrítik. A kemencéből a lug egy nagy gyorsasággal körben forgó ka-

zánba jut, ahol szilárdra szorítják össze és glauber-só hozzáadásával szódává változtatják. A kazánból a szóda, mint lávaszerű anyag, egy teknőalakú helyiségbe hull és kihűlve ismét eredeti szódaként használható fel.

Azok a gőzök és gázok, amelyek a vegytani művelet alatt képződnek, az olvasztóban és körforgó kazánban megmelegednek és részben elégnék. A megmaradt gázokat nagy hőfoku felületen ártalmatlanná teszik és ilyen állapotban jutnak ki a szabadlevegőre a kéményen.

(A szakbizottság véleménye.)

A kiküldött bizottság műszaki tagjai megvizsgálva a terveket, közegészségügyi tekintetben nagy reményeket fűztek az új kemencék működéséhez. Ennélfogva az iparhatóság az érdekeltek meghallgatása után az engedélyt meg fogja adni, azzal a kikötéssel, hogy a munkálatok közegészségügyi jóságára nézve a kereskedelmi minisztérium fogja a felülvizsgálatot megtartani.

(Egy évi próbaidő.)

A gyár igazgatóságának az E. Scott & Comp londoni cég azt az ajánlatot tette, hogy egy évig minden kötelezettség nélkül rendelkezésre bocsátja a gyárnak a készüléket. A gyár egy évig kísérletet tesz a körforgó kemencékkel s amennyiben beválnak, állandósítja azokat. Természetesen a Scott-féle készülék üzembe helyezésétől kezdve a mostani tökéletlen olvasztó kemencék üzembe megszűnik. Az egy évi próbaidő után, ha a készülék megfelel, a régi kemencéket teljesen megszüntetik.

(Az ingyen-telek.)

A körforgó kemencék felállításához szükséges 1660 négyszögöl területet a gyár igazgatósága tudvalevőleg örök tulajdonul kérte a várostól. A tanács a terület átengedése ügyében még nem határozott, de előreláthatólag teljesíteni fogja az igazgatóság kérelmét attól az intenciótól vezéreltetve, hogy a törvényhatósági bizottság elvben kimondotta, hogy a gyárpar fejlesztésére lehető legmesszebbmenő kedvezményeket nyújt a gyáraknak és iparvállalatoknak.

A műszaki szemlén jelen voltak: Sarlot Domokos főkapitány, Stengl Andor iparfelügyelő, Reicher Károly városi tisztii főügyész, Virágh Lajos városi főmérnök, Hecht Adolf dr. kerületi orvos, Zubor Andor városi aljegyző, ifj. Varjassy Lajos dr. rendőrfőfelügyelő, iparhatósági biztos, a Scott cég képviselőjében Schwarcz Imre, a papirgyár képviselőjében Némethy Emil igazgató és Mitler Izidor dr. jogtanácsos.

Botrány a horvát parlamentben.

A koalíció barátai.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, február 27.

A horvát parlament, mely egy idő óta a Reichsrath babérjaira vágyódik, nyakra-főre termeli a botrányokat. Ma is volt egy. A koalíció-ellenes Starcsevics-pártot ugyanis azzal gyanúsítják, hogy pénzt kapott a kormánytól a választásokra. Ebből keletkezett a mai botrány, melyről Zágrábból a következőket jelentik:

Medakovics elnök 1/11 órakor nyitotta meg az ülést. A kormány részéről jelen voltak a bán és a három osztályfőnök.

Starcsevics Mile dr. alelnök képviselői helyéről kérdést intéz a kormányhoz, vajjon kapott-e a Starcsevics-párt a legutóbbi választás alkalmával a kormánytól pénzt. Arra kéri a bán, nyilatkozzék, vajjon a legutóbbi választások alkalmával állott-e fenn paktum.

Pejacsevics gróf horvát bán válaszában kijelenti, hogy mindezekről mit sem tud. Paktum egyáltalában nem állott fenn és ami a pénzadást illeti, nevetve jegyezte meg, annyi pénze, amennyiről szó van, egyáltalában nincs.

Ezután Havrak Levin dr. emelkedik szó-lárra és kijelenti, hogy ő szintén nem tud a paktum fennállásáról. Csak annyit tud, hogy a választások előtt ő a választások eredményére vonatkozó tervezetet állított fel. E kombináció azon alapult, hogy a kormánynak 47 biztos, 30 bizonytalan és 11 kilátástalan kerülete van. Frank József dr. két nappal (Frank József dr.:

Nem! Három nappal!) a választások előtt meglátogatta, hogy néhány szabálytalanságot felsoroljon. Így többek között elpanaszolta, hogy egyes választókat bezártak csak azért, hogy ne szavazhassanak le. Havrak azután az állítólagos 60.000 koronáról szól, amelyet a kormány állítólag Frank József dr.-nak (Frank közbeszól: Nem, Ellegovics dr.-nak) adott. Szónok ezt az állítást valótlannak mondja. Ily pénzekről ő mitsem tud, lelkiismerete tiszta.

Havrak képviselő után Supilo képviselőt illette a szó. A midőn azonban a képviselő szó-lásra emelkedik, Lorkovics képviselő a vele szemben ülő Frank József dr.-nak azt kiáltja oda:

— Rágalmazó!

Frank József borzasztóan felizgatva, felugrik a helyéről és Lorkovics képviselő felé fut, rárivall és kezeivel hadonászik. Azt kiáltja Lorkovics felé:

— Ön hazudik! Ez hazugság!

Óriási zaj keletkezik. Az egyes szavakat sem lehet érteni. Később a zaj némileg csillapul és Supilo megkezdheti beszédét. Az új irányt — ugymond — már eleinte megrágalmazták, a midőn a szerbekkel és az irredentával kötött szerződésekről koholtak híreket. Frank József dr. nak Bécsben be kellett valania, hogy a koalíciót rágalmazta.

A képviselő ezen kijelentésére óriási izgatottság keletkezik. Frank József dr. izgatottan felugrik helyéről és azt kiáltja Supilo felé:

— Horvátországnak királya van és ön e kirdly ellen dolgozik!

Supilo visszakiált:

— Nem, ön dolgozik a király ellen!

Frank József Lorkovics képviselő felé fut és megakarja ütni. Frank Vladimir dr. szintén odasiet. Több képviselő az egymást fenyegető és gyalázó képviselők közé lép, hogy elválasszák őket. Már-már tetlegességekre kerül a sor. A bán és az osztályfőnökök elhagyják a termet.

Az elnök az ülést a legnagyobb zajban és kavardásban 11 óra 10 perckor berekeszti.

Csanád Arad ellen.

Csábitják a községeket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

A jó csanádmegyeiek már régóta foglalkoznak azzal az eszmével, hogy Csanádvármegyét kikerekítsék és a szomszédos vármegyék községeinek hozzákapcsolásával megalkossák Ócsanádöt. Most ujabban azzal a tervvel foglalkoznak Csanádmegyében, hogy az Aradvármegye nyugati részén levő községeket Csanádba olvasszák.

Dózsa Sámuel makói tisztii főügyész elnökelete alatt egy bizottságot is küldöttek ki, amelynek minden tagját felszólították arra, hogy Felsőtorontál-, Csongrád- és Aradmegye községeiben lakó ismerőseiket, kik az illető községek vezetése körül befolyást gyakorolnak, hívják föl arra, hogy Csanádmegyébe olvasztásukra vonatkozó indítványukat terjesszék a községi képviselőtestületek elé, s hogy a községek kérjék a belügyminiszterhez intézendő felirathat, hogy Csanádvármegyéhez leendő csatolásuk rendeltessék el.

A vármegye három képviselőjét, Justh Gyulát, Náday Lajost és Nagy Sándor dr.-t pedig arra kérték fel, hogy a képviselőházban az országgyűlési képviselőket nyerd meg annak, hogy a választókerületek új beosztásának tárgyalása alkalmával Csanádmegye kikerekítésének eszméjét minden törekvésükkel támogassák. A bizottság végül Csanádvármegye alispáni hivatalához átiratot kíván intéztetni, melyben felkéri a vármegyét, hogy saját hatáskörében is kövessen el ez irányban minden lehetőt.

A csanádiak nem járnának rosszul, ha Aradvármegye nyugati községeit Csanádmegyéhez csatolnák, amennyiben ezek tehető községek. A naiv eszmének azonban semmi-

féle alapja sincsen. Aradvármegye ama közsé-
geinek sem közigazgatási, sem gazdasági ér-
deke nem kívánja azt, hogy Csanádhoz tartoz-
zanak. Annyiban talán értelme lenne a moz-
galomnak, ha nemzetiség lakta községek beol-
vasztását célozná. Minthogy azonban Aradme-
gye nyugati községei jobbra magyar közsé-
gek, mi sem indokolja Csanádvármegyéhez való
csatolásukat.

Szerencse, hogy ez a mozgalom annyira
naiv és minden alap nélkül való, hogy nem
kell tartani attól, hogy célra is vezethetne.

Cselédlakások Aradon.

Darányi Ignác a városhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

A földmívelésügyi miniszteriumban a na-
pokban Darányi Ignác miniszter elnöklésével
szakértekezlet volt, amelyen a gazdasági mun-
kálások építéséről szóló törvényjavaslatot
tárgyalták. A törvényjavaslat körülbelül tizezer
munkáslakás építését teszi lehetővé. E szerint
a városok és vármegyék építenék fel a lehető
legelőnyösebb feltételek mellett a munkáslaká-
sokat és az állam az építési tőke kamatait vi-
selné.

A miniszter ebben a tárgyban leíratot in-
tézett a törvényhatósági bizottságokhoz. A mi-
niszteri leírat a napokban érkezett le Aradvá-
rosához. A tanács egy *ad hoc* bizottságot kül-
dött ki, amely a napokban foglalkozik a mező-
gazdasági cselédlakások kérdésével és megál-
lítja, hogy Aradon hány ilyen lakás felépítése
válnék szükségessé.

Az egyes munkáscsaládok évi 60—80 ko-
rona összeget fizetnének és 20—25 év alatt
tulajdonukba menne a ház. A törlesztési ösz-
szeg körülbelül megfelel annak az évi házbér-
nek, amit most fizetnek a munkások, úgy hogy
észrevétlenül és minden különösebb megterhe-
lés nélkül jutnának örök családi tűzhelyekhez.

Arról egy percig se volt soha se szó, hogy
az állam az egyes gazdákat segítse, azoknak
nyújtson kölcsönt, vagy azoknak építtessen.
Csakis a gazdasági munkások (napszámosok)
javát célozza az egész törvényhozási intézke-
dés. Ahol rossz és drága lakásviszonyok van-
nak, ott igen helyénvaló lesz, hogy 2—300
munkáscsaládnak is örök tulajdonul olcsó, egész-
séges házak épülnek. Ha ez az akció nem is
oldja meg a szociális nyomort, minden-
esetre ismét egy jelentős lépés a szociálpolitika
terén.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Parasztbecsület*, *Bajazók*, ope-
ra. Corfesco Miklós vendégfőléptével. (A. bérletszünet.)

Péntek: A miniszter előszobájában, Or-
szággyűlési szállítás, vigjáték Ujházi Ede vendég-
főléptével. (Bérlet A.)

Szombat: Budapest, vigjáték. Ujházi Ede ven-
dégfőléptével. (Bérlet B.)

Vasárnap: Délután: *Tolvaj*, színmű. Este: A vén
bakkancsos és fia a huszár, népszínmű. Ujházi
Ede vendégfőléptével. (B. bérletszünet.)

* Vig özvegy. Nyáray Antal távozásával a
szezón legnagyobb sikert aratott műsordarab-
jának, a Vig özvegynek parádés szerepe Danilo
Danilovits gróf maradt gazdátlanul. Nyáray ti-
zenhét előadáson mulattatta a közönséget az ő
sajátos művészetével, melyet a közönség a leg-
melegebb elismeréssel jutalmazott, megszeretett
és megszokott. Az itt mondottakat előre kellett
bocsájtanunk, mikor Szőregh Gyulának, a mis-
kolci színház tagjának mai vendégszerepléséről
kell megemlékeznünk. Danilovits szerepében

mutatkozott be Szőregh Gyula az aradi közön-
ségnek, és dicséretére legyen mondván, nem
minden siker nélkül. Nyáray után ebben a sze-
repben sikert aratni, mindenesetre Szőregh
színészi kvalitásai mellett szól. Danilovits nehéz
szerep, mely kiváló készséget kíván, hogy
nagy sikere legyen. Szőregh Gyula nem rendel-
kezik mindama kellékekkel, melyek föltétlenül
javára billentenék a dicséret mérlegét. Intelli-
gens színész, de minden különösebb, föltűnőbb
képességek nélkül. Hangja gyenge, bár kellemes
és helyenként meglepően tiszta csengésű. Játé-
kának ez a dicséretes előnye nem is tévesztette
el hatását, a közönség szívesen fogadta és kü-
lönösen az első felvonás után szinte tüntető ün-
neplésben is részesítette. Egészben Szőregh
Gyula nem köznapis tehetség, aki érdemes ala-
posabb bírálatra. Sikere nem volt kiemelkedő,
de mindenesetre a Nyáray után maradt emlé-
kek számba vételével, rá nézve értéke nem volt.
Az előadás egyébként *Kapossy Józsa* részére úgy
látszik bemutató számba ment, mert a maga-
sabb gimnasztikából mutatott be színpadon még
nem látott műugrásokat. H. G.

* Beregi Sándor bucsufellépte. Az aradi
színtársulat egyik nagyon rokonszenves és ki-
váló tehetségű tagja, Beregi Sándor bucsuzik
március első felében a közönségtől. A *lovag ur*
György apród szerepében, melyben egyik leg-
nagyobb sikerét aratta, vesz bucsut Aradtól.
Beregi Nagyváradra szerződött, ahol bizonyára
épp olyan rokonszenven és elismeréssel talál-
kozik, mint amilyenben Aradon volt része, ami-
re kiváló művészi képességeinél fogva méltán
rá is szolgált. Beregi távozását sajnálattal látja
a közönség és mindenkor örömmel vesz tudomást
művészi pályájának emelkedéséről.

* Két opera. A bukaresti udvari Opera ki-
váló baritonistája, Corfesco Vilmos, holnap, csüt-
örtökön bucsuzik az aradi közönségtől. Az
estnek a vendégművész felléptein kívül még
az az érdekessége is lesz, hogy egyszerre két
opera kerül színre, Mascagni *Parasztbecsülete*
és a *Bajazók*, Leoncavallitól. Az előadást bér-
letszünetben tartják meg.

* Ujházi Ede vendégjátékai. A mester pán-
teken, március elsején kezdi meg négy estére
terjedő aradi vendégjátékát. Az első estén A
miniszter előszobájában című egy felvonásos
dramoletben egyik kabinetalkitását, Knabe
Farkas Jeremiáshozza színre. A dramolet után
Vahot Imre vigjátékát, az Országgyűlési szállást
adják elő, a főszerepben Ujházyval. Vahot da-
rabját évtizedek óta nem adták Aradon. Szom-
baton ismét a régi magyar színműirodalom
egyik terméke, a Budapest című négyfelvo-
násos bohózat kerül színre, vasárnap pedig a
Vén bakkancsos-ban folytatja vendégjátékát a
mester. Hétfőn klasszikus estéje lesz a színház-
nak: a nagy vendég ekkor Shakespeare remé-
kében, A velencei kalmár-ban Schylock szerepét
kreálja.

* A tolvaj vasárnap délután. Henry Bern-
stein szenzációs drámája, A tolvaj vasárnap
délután mérsékelt helyárakkal kerül színre. A
darab még mit sem veszített nagy vonzóerejé-
ből s az igazgatóság csupán azért tűzte mű-
sorra vasárnap délután, hogy a szerényebb
igényű közönségnek is hozzáférhetővé tegye
ezt az idegizgató, szenzációs színművet. A da-
rab szereposztása teljesen ugyanaz, mint a
premiéren. Apeleskei nótárius előadása, amely
eredetileg volt kitűzve vasárnap délutánra, ezek
szerint elmarad.

* Egy aradi művész nő sikere. Amint Mun-
kácsról írják, az ott működő színtársulat a nap-
okban adta elő Rómeó és Juliát, amelyben Jávör
Aranka, a társulatnak aradi származású hősnője óriási
sikert aratott. Hangja és beszédmodora — írja egyik
munkácsi lap, — a legfinomabb árnyalatok kifejezé-
sére is képesíti, meg tud rázni és meg tud indítani.

Legfényesebb momentuma az erkélyjelenet volt, mely-
ben felfogása valóban a költői gondolat magaslatá-
ban szárnyalt. O maga nagyot emelkedett ez alaki-
tásával. A művész, akit az aradi közönség már az
itteni színpad deszkáiról is ismer, Joanovics Antal
aradi szücsmester leánya.

Andrássy Gyula lemond.

Az alkotmánybiztosítékok miatt.

Hollók aknamunkája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 27.

Nem csupán a koalíció, hanem az egész
nemzet egyhangú követelése volt, hogy a
Wekerle kormány átmenetisége mellett is
sürgősen alkossa meg és iktassa törvény-
be azokat az alkotmányos garanciákat,
amelyek a korona és a nemzet esetleg
ismétlődő konfliktusa során föltétlenül biz-
tosítják az alkotmányos rendet, a parla-
mentárizmust és létező törvényeinknek
csorbitatlan uralmát. Multak a hónapok és
a kormány a törvényhozással együtt még
csak azt adta meg, ami a fejedelmé, t. i.
pénzt és ujoncot, de nem adta meg azt,
ami a nemzetnek megerősítésére, jövő
harcaiban való fölfegyverezésére szolgálna:
nem adta meg sem az általános választói
jogot, sem pedig az alkotmánybiztosítéko-
kat. A választói reform halogatása, ha nem
is menthető, de érthető. Valóban nagy
adatgyűjtést, körültekintést és gondosságot
igényel a kivitelezés. Az alkotmány körül-
bástyázásának ügyéhez azonban se adat-
gyűjtés, se tanulmány nem szükséges és
a kormány mégsem hozhatta tető alá ezt
a jelentős, többször megsürgtetett kérdést.
Nem pedig azért, mert — állítólag — a
király nem akar hozzájárulni a nemzet el-
lenállási képességét növelő és a saját fe-
jedelmi jogkörét kisebbitő törvények meg-
alkotásához.

Andrássy Gyula gróf belügyminisztert,
akit ez a törvényhozási munkálat a leg-
közvetlenebbül érdekel, a király határo-
zott elutasító álláspontja annyira elked-
vetlenít, hogy hetek óta komolyan foglal-
kozik lemondásának kérdésével. Ha a ki-
egyezési tárgyalások nem kötnék le a
kormány egész figyelmét és idejét, An-
drássy már előterjesztette volna lemondá-
sát, amely így csak a bécsi tárgyalások
befejezése után várható. Része van a
demisszióban annak a Holló-Balvány-
féle akciónak is, amely alkotmánybiztosí-
tékokat sürget, holott jól tudhatják, hogy
azok nem Andrásyn mulnak, hanem a
király ellenzésén törtek meg.

A belügyminiszter lemondásáról az
alábbi távirati tudósítást adjuk:

Ma reggel már határozott formában be-
szélték politikai körökben, hogy a király
hallani sem akar az alkotmánybiztosítékok-
ról és viszont Andrásy Gyula gróf bel-
ügyminiszter ezekhez köti tárcáját. Ha a
király végleg visszautasítja javaslatait,
nem marad meg a kabinet kebelében. A
gazdasági kiegyezés válságába szorosan
bekapcsolódott Andrásy Gyula lemondá-
sának ügye is. A belügyminiszter ugyanis
szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy kilép
Wekerle kabinetjéből. Ez az elhatározás
akkor érlelődött meg benne, amikor a ki-
rály visszautasította az alkotmánybiztosí-
tékokra vonatkozó törvényjavaslatait.

Ujból mondja az Andrássy közeléből eredő információ, hogy a belügyminiszter ma vagy holnap megjelenik a király előtt és *benyújtja lemondását*. A király azonban nem hajlandó Andrássyt fogadni mindaddig, amíg a kiegyezés teljes anyaga le nincs tárgyalva. A közösség meghosszabbításának ezen az erőszakos uton akarják megnyerni Andrássyt.

A belügyminiszter utódjáról is gondoskodott, amennyiben kijelentette, hogy a maga helyén *Náray Lajost*, a képviselőház alelnökét szeretné látni.

Beszélik, hogy a *Holló-Batthyány* szövetség, amely most hevesen követeli az alkotmánybiztosítókat, azért indította meg akcióját, hogy *Andrássyt belekényszerítsék a lemondásba*. Ez — úgy beszélik — boszu akar lenni *Polónyi Géza* megbuktatásáért, amelyet Andrássy szigorú állásfoglalása is siettetett.

HIREK.

— **Az aradi sorozások.** Március hó elsején kezdődnek meg Aradon a sorozások, amelyek három napig tartanak. Az első napon az 1886-ban született első korosztálybeli hadkötelesek, március hó 2-án a második korosztálybeliek, 3-án pedig a harmadik korosztálybeli és idegen illetőségű hadkötelesek kerülnek sorozásra. A bizottság polgári elnöke *Varjassy Lajos* polgármester, helyettes elnöke *Kádas Kálmán* főjegyző, előadója *Nagy Ottokár* tb. tanácsnok, a polgári sorozó orvos *Tisch Mór* dr. tb. városi főorvos.

— **Egy képviselő halál.** *Budapestről* táviratozzák: *Krasznai Ferenc* dr., a dunapataji kerület függetlenségi párti képviselője ma reggel budapesti lakásán hosszas betegeskedés után tüdőgyulladásban meghalt.

— **A Ház munkarendje.** *Budapestről* táviratozzák: A Ház holnapi ülésén folytatják a kérvények tárgyalását, azután keddig szünet lesz. A jövő héten a számvéviszék személyzetének szaporításáról, a balaton-vidéki vasútról és az igazságügyi bizottságnak ma benyújtott javaslatairól és kérvényekről tárgyal a Ház. Kedden nyújtják be a pénzügyi és közoktatásügyi bizottságok a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot, melyet valószínűleg jövő szerdán már tárgyal is a Ház.

— **A trónörökös szerelme.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Budapest nagy nevezetesség birtokába jutott. *Wirtics Zsófia* be'grádi énekesnő akit nyolc nap előtt kitiltottak Belgrádból, a fővárosban tartózkodik. *Wirtics* az orosz cárnőről elnevezett éjszakai mulatóhely énekesnője volt. A szerb trónörökös, *György* herceg esté-ről-estére megjelent a mulató inkognitó-páhollyában és később a zsölyékben is. A trónörökös hirtelen lángolása nagy feltűnést keltett és hozzártartozói mindent elkövettek, hogy leszoktasák a mulató látogatásáról. A rendőrség segítségét kérték, amely kitiltotta az énekesnőt. *Wirtics* azóta Budapesten tartózkodik, nem mint énekesnő, hanem mint a Magyar-utcai 50 számú egyemeletes ház lakója, *Benkő Róza* asszony nagy szellemének árnyékában. Zsófit tegnap mutatták be Budapest éjjeli közönségének. Óriási sikere volt s tömegesen járultak csodájára.

— **A buttyini rabbi meghalt.** *Buttyini* tudósítónk jelenti: *Deutsch Lázár*, a buttyini kerületi rabbi 80 esztendőskorában ma éjjel meghalt. *Deutsch*, aki ötven esztendőig szolgált a buttyini hitközséget, 30 évig tanító volt és 20 évig, mint rabbi működött. Örökös tiszteletbeli disztágja volt az Aradmegyei tanítóegyesületnek. Érdekes, hogy mikor egy fél-századdal ez

előtt *Buttyinba* került, egy szót sem tudott magyarul, de csakhamar tökéletesen elsajátította a magyar nyelvet. Hítszónoklatait magyarul tartotta és szép érdemeket szerzett a környéken a magyarosítás körül. Az elhunyt fia, *Német József* aradi vasúti főmérnök és *Német Márk*, a M. Á. V. kolozsvári főellenőre, valamint az egész buttyini társadalom gyászolja. A holttestet e hó 28-án délután fél egy órakor helyezik a buttyini temetőben örök nyugalomra.

— **A női egyetemi hallgatók ellen.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Kmetty Károly* tudományegyetemi tanár, a jogi kar dékánja és orsz. képviselő, a kultusztárca tárgyalása során a képviselőházban éles kritika kapcsán állást foglalt a nőknek az egyetemi pályákra való ösztönzése ellen. A feministák és a kolozsvári nőhallgatók emiatt hevesen megtámadták *Kmetty* professzort, aki válaszul konkrét javaslatot terjesztett a budapesti tudományegyetem elé. Az indítvány a következőképpen szerepel az egyetemi tanács napirendjén: „A nőhallgatók tanulmánya tárgyában 1895. november 18-án kelt legfelsőbb elhatározás alapján kibocsájtott rendelet hatályon kívül helyezése, illetőleg annak helyes alkalmazása.” A tudományegyetem tanácsa, *Ajtay K. Sándor* dr. rektor elnöklésével a legközelebbi ülésén fog e fontos indítvánnyal behatóan foglalkozni.

— **Kossuth Ferenc sikere.** *Szegedről* táviratozzák: Az ország egyik legnagyobb gözmalma, az itteni *Back Bernát és fiai* cég malma a holnapi napon *beszünteti* üzemét. Az *üzembeszüntetés oka az állandó és szünni nem akaró vagonhiány*. A malom, amely rendszeresen naponta 30 vaggont kapott az államasutaktól, most csak 15–12 vaggont szállíthatott, úgy, hogy emiatt állandóak voltak a zavarok. A helyzet már annyira tarthatatlan lett, hogy a cég a mai napon háromszor is táviratozott segítségért *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszterhez, ahonnan azonban nemcsak segítség, de választ sem kapott. (Valószínűleg nem koalíciós a cégtulajdonos.) A vagonhiány következményeképp az üzem holnap beszüntetik. A gyár 310 munkásából 270-et holnap elbocsájtanak s a többieket is csak a telep őrzete céljából tartják meg. *Baross Gábor* pedig minden valószínűség szerint néhányszor megfordul a sírjában.

— **A tanítók fizetésrendezése.** *Budapest-ről* táviratozzák: A képviselőház közoktatásügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen több föl szólalás és *Apponyi Albert* gróf fölvilágosításai után elfogadták a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatokat.

— **Lengyel Zoltán pöröl.** *Budapest-ről* táviratozzák: *Lengyel Zoltán* ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

Amint már nyilatkozataimban jeleztem, az összes bitang rágalmazókat a bíróság elé állítottam. A mai nap folyamán négy budapesti napilap ellen *öt följelentést adtam be körülbelül 40 rágalmazás és becsületsértés miatt* a budapesti királyi büntetőtörvényszékhez. A többi is mind sorra kerül.

Lengyel Zoltán dr.

— **Egy kazánfűtő.** Párisban már asszonykocsisok vannak, egyelőre ez a legtöbb, amit a nők produkálni tudtak. A párisi lóhajtó hőlgyekről az egész világ sajtója beszél, pedig mi az ő különlegességük? Semmi. A soroksári milimárik mér régóta gyönyörködtek a pes-tieket abban, hogy hogyan lehet a lovakat asszonyi kézzel dirigálni. Most azonban határozottan lefőzzük az egész világot, mert Magyarország az első, ahol női kazánfűtők vannak. Igaz, hogy egyelőre csak egyesszámban, de ez nem tesz semmit. Jön majd utána a többi és

maholnap asszonyok fogják fűteni a rohanó mozdonyokat, bűnbűlő hajóóriásokat és mindent, amit fűteni lehet. A budapesti állami ipariskola kazánfűtő-vizsgáló bizottsága előtt *Wald Ágostonné* asszony a napokban letette a kazánfűtői vizsgát, korszakot teremtve ezzel a feminizmus történetében. A dolgon egyelőre csak a férfi-kazánfűtők keseregnek és akcióra készülnek a kazánfűtő konkurens ellen.

— **Bombamerénylet egy nagyherceg ellen.** *Pétervárról* táviratozzák: A *Novoje Vremja* jelentése szerint a nagyhercegi vonatok főkallauza, a midőn a császári pavillonba vezető vonalat végigvizsgálta, egy emberrel találkozott, aki egy bombákkal telt ládát helyezett a vágányokra. Üldözőbe vették ezt az embert, aki azonban egy készenálló szánkóba vetette magát és elmenekült. Este 8 órakor megérkezett *Nikolajevics Miklós* nagyherceg, a pétervári katonai kerület parancsnoka. A bombában 3 és fél font dinamit volt s ennek következtében robbantó ereje óriási nagy. Az incidens következtében a *Carszkoje Szelo* és *Pétervár* közötti vasúti vonal szigorított őrzetét rendelték el. A merényletet minden valószínűség szerint *Nikolajevics Miklós* nagyherceg ellen tervezték. A nagyherceg ugyanis tegnap este érkezett meg *Carjoszke-Szelóból*.

— **A püspök gyermeke.** Amióta Franciaországban az állam és egyház szétválásáról szóló törvény életbe lépett, a Vatikán mindent elkövet, hogy a francia kormánynak és általában a közóhajnak kedvében járjon. Ennek következménye az a két püspöki kinevezés is, amely a napokban történt és amelyeknek érdekességét az kölcsönöz, hogy e kinevezésekben nem annyira a pápai akarat, mint inkább a francia közvélemény óhaja teljesült. Tudvalevő ugyanis, hogy néhány hóval ezelőtt *Montagnini* pápai nunciust kitiltották Párisból, amely alkalommal lefoglalták a nála levő okmányokat és az ezek közt levő, a pápai udvarral folytatott jegyzékváltást is. E jegyzékekből néhányat egy párisi lap nyilvánosságra hozott és ezekből tűnik ki, hogy miképpen vélekedett eleinte a két püspök kinevezéséről a Vatikán. *Montagnini* ugyanis kinevezésre ajánlotta *Pechenard-t*, mit azonban *Merry de Val* bíboros ellenzett. A kinevezés két hónapra rá mégis megtörtént. Sokkal érdekesebb a *soisson-i* püspök kinevezése, akit ugyancsak *Montagnini* ajánlott. *Merry de Val* e kinevezést azzal az indoklással tagadta meg, hogy az illető maitresset tart, akitől már gyermeke is van. A pápai udvar azonban kénytelen volt a közóhajnak engedni és az illető papot — általánosan tudott és ismert családi élete ellenére is — püspökké kinevezni.

— **Tudományos előadás a mérnök-egyesületben.** Szombaton délután öt órakor az *Aradi mérnök és építész egyesület* ben *Beyer Ferenc* gépészmérnök, m. kir. iparfelügyelő előadást tart a modern elektromos lámpákról. Az előadáson, amely az egyesület Központi-szállóbeli helyiségében lesz, bemutatásra kerülnek az összes modern villamslámpák.

— **Tanulók tömeges tüzhálála.** *London-ból* táviratozzák: Kábeltávirat jelenti, hogy *Montreal*-ban Kanada fővárosában leégett a protestáns iskola. Az iskolában a tűz kitörésekor 250 tanuló volt, akik között óriási rémület keletkezett. Menekülésről szó sem lehetett, mert az épületnek az a része, amelyen át menekülhettek volna, lángokban állt. Tegnap estig ötven gyermeknek holttestét szedték ki a romokból. Az iskola igazgatója, aki hősiességgel vett részt a mentésben, maga is elpusztult.

— **A szabadságharc kéziratgyűjteménye.** *Budapest-ről* táviratozzák: A képviselőház zárszámadási bizottságának mai ülésén tárgyalták az

1848—49. évekből származó eredeti kéziratoknak az 1904. évben a kormány által történt megvételét. A gyűjteményről azt mondták, hogy *Hentaller* Lajos adta el a kormánynak drága pénzben. *Rakovszky* István számszéki elnök kijelentette, hogy e kéziratokat egy bécsi kereskedőtől vették meg, aki abban az időben több vételi ajánlatot kapott és a vétel elmulasztásával helyrehozhatlan kár érte volna a Nemzeti Muzeumot. A vételárat sem *Hentaller*, hanem a bécsi kereskedő vette föl.

— **Lelkészhiány a csanádi egyházmegyében.** A csanádi egyházmegyében újabban ismét érezhető lett a nagy lelkészhiány. Ezért csakis teológiára készülő főgimn. tanulókat vesznek fel a Szt. Imre-intézet felső osztályaiba, akik immár az iskolaév kezdetén kék reverendát öltenek. De ennek az intézkedésnek csak néhány év múlva lesz meg a kellő foganatja. Addig is úgy segítettek a lelkészhiányon, hogy a szokásos diszpenzációval negyedéves teológiai hallgatókat szenteltek lelkészekké. Az újonnan szentelt papok közül *Németh József* püspök-helyettes *Aubermann* Miklóst Mezőhegyesre dispónálta. Athelyeztettek a következő segédlelkészek: *Schiller György* Mezőhegyesről Ujaradra, *Becker Vendel* Ujaradról Nagykinkindára.

— **Lewinszky József meghalt.** Az osztrák színművészetnek nagy gyásza van: *Lewinszky József*, a bécsi Burgtheaternek egy emberöltőn át volt tagja, egyike a legkiválóbb osztrák színészeknek, mint egy Bécsből érkezett távirat jelenti, ma délelőtt 72 éves korában meghalt. *Lewinszkyt* a Petőfi társaság is tiszteleti tagjává választotta. Érdemet erre a kitüntetésre az osztrák művész azzal szerzett, hogy felolvasó estélyein buzgón ismertette Petőfi és Arany németre fordított költeményeit. *Lewinszky* a bécsi Burgtheaternek 1861-ben lett örökös tagja. A kereskedő pályáról lépett a színészetre és ott csakhamar világhírré tett szert.

— **A miskolci kardaffér.** *Miskolc*-ról táviratozzák: *Horváth* Károly rendőrkapitány megbizta *Kőszegi* Armand ügyvédet, hogy *Szatmáry-Király* Pál huszárhadnagy ellen a katonai parancsnokságnál súlyos testi sértés miatt tegyen följelentést. *Térfi* százados-hadbíró már többeket kihallgatott a véres kardaffér szemtanúi közül. *Horváth* állapota ma rosszabbodott. Az orvosok sebláztól tartanak. A városban nőttön nő a fölháborodás *Szatmáry* ellen, aki a katonai vizsgálat végéig szobafogságot kapott.

— **Szabó Albert kére me.** A város tanácsa *Szabó* Albert háztulajdonosnak a múlt évben tíz évre ideiglenes engedélyt adott arra, hogy *Andrássy* téri házában egy fényképészeti műtermet építtessen. *Szabó* Albert nemrégiben a városhoz beadványt intézett, amelyben az ideiglenességi engedély feloldását, illetve az építkezés véglegesítését kérte, azzal az indokolással, hogy az építkezés nagy kiadással járt. Az építészeti bizottság *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnok elnöklése mellett ma délután helyszíni szemlét tartott és konstataálta, hogy az épített műterem tűzbiztonság és szilárdság szempontjából megfelelő a követelményeknek. Ennélfogva azt javasolja a tanácsnak, hogy teljesítse *Szabó* Albert kérelmét.

— **A titokzatos ház.** Az elmúlt napok egyikén névtelen levél érkezett a budapesti főkapitánysághoz, melyben az volt elmondva, hogy a Bálvány-utca 5. számú ház egyik másodemeleti lakásából reggel, délből és este kinos nyöszörgések, gyermekjajgatások, kiabálások hallatszanak ki. A rendőrség a névtelen levél alapján elrendelte a vizsgálatot, mely alkalommal kiderült, hogy büntényről szó sincs. Mindössze az történt, hogy egy fiatal házaspár egy fiatal zöld papagájt tanított hetek óta a beszéd elsajátítására, ami tekintettel arra, hogy ez nem a legkönnyebben ment, egy kis pálcika segítségével öntötték a Flórikába a beszélgetés titkait,

illetve ennek a tudományát. Hogy ez közben-közben egy kis „biztatással” is járt, ami miatt a madár hosszasan jajgatott, — mely megtévesztette az embereket, kik azt hitték legalább is, hogy gyermekkinzásról van szó — az igen természetes. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy súlyos ügygyel áll szemben, de később éppen az ellenkezőjéről győződött meg. Tegnap délelőtt a bohózatírók tollára való ügyben megszüntette az eljárást.

— **Miért hosszú a tél?** Egy felvidéki vasutas jegyezte fel ezt a párbeszédet, mely furesa helyen folyt: egy döcögő tehervonaton, két fékezőbódében.

Csikorgó hidegben, köhögve cammog a tehervonat. A két fékező félig megfagyva kucorog a helyén. Megszólal az egyik:

— Ma megint kegyetlen hideg van, komám. Kifagy belőlem a szusz.

Csönd. Aztán megint megszólal:

— Soká tart ez a cudar tél.

— Ugy kell annak lenni — mondja a másik, — mert *Kossuth* Ferenc azt izenté, hogy még e tél folyamán elintézi a mi fizetésrendezésünket... No már most a jó isten nem akarja meghazudtolni *Kossuth* Ferencet, azért nyújtja a telet...

— **Érdekes nyilatkozat.** *Schröder* Béla, a Nagybecskerekben megjelenő *Délvidéki Ujság* volt szerkesztője, aki hosszabb ideig szerkesztősködött Aradon is, ma a következő nyilatkozatot teszi közzé a *Torontól*-ban:

Felelős szerkesztője voltam megindulása óta a „Délvidéki Ujság”-nak. Az ezzel a hivatallal járó kötelezettségeket és kellemetlenségeket (nemkülönbön gyönyörűségeket is) viseltem. Szerkesztettem, írtam, ollóztam, nyomtatványokat akvizáltam, mások neve alatt írtam, korteskedtem, verekedtem, megverődtem, párbajoztam, államfogházat ültem és megint újságot csináltam: s mindezek végén a lapom igazgatósága sem a párdányi választási küzdelem költségeit, sem *Kiszely* Kálmán urral folytatott egyezkedési eljárásom költségeit, sem pedig még két másik reprezentatív szereplésem költségeit (összesen 290 korona) nem volt hajlandó kifizetni — három hónap óta.

Nem ebbe a rovatba tartozik ennek a kizárólagos anyagi jellegű kérdésnek erkölcsi és politikai alapon való taglalása, de akit érdekel az én aprólékos kis ügyem, amely kicsinyben egy verlaufolt politikai és erkölcsi irányzatnak, egy efemer életűnek indult, kéreessorsra jutó, rosszul kezelt politikai diadalnak korai fattyuhajtása: az meg fogja tudni ítélni, hogy miért léptem én vissza a „Délvidéki Ujság” felelős szerkesztői tisztétől.

Schröder Béla.

— **A Polányi iskola.** Siófokról írják, hogy Siófok község előjárósága *Békefi* Sándort, a Dunántúli Közlöny felelős szerkesztőjét a községből kitiltotta. A kitiltást azzal okolták meg, hogy *Békefi* a Balatoni Halásztársaságot lapjában több ízben megtámadta, halászmunkáit pedig a társaság ellen felbujtotta. *Békefi* kénytelen a községet negyvennyolc óra alatt elhagyni.

— **Meghalt az oroszlán**... A Béla-téren felállított *Khudsky*-féle zoológiai cirkuszban a sivatag egyik királya ma este egy utolsót ordított. Ezzel bucsut mondott a világnak, befordult a vasrostélyos kocsiny ketrecbe és kiadta párját. Hasonló veszteség érte a cirkuszt Temesvárott, ahol nemrégiben működött. Ott is egy utolsó bögéssel jelentette be egy oroszlán elhalálozási szándékát, amelyet nyomban követett a tett. Az Aradon elhunyt felsőg hült tetemeit királyi pompával temetik el a többi életben maradt kartás részvétele mellett.

— **Országos amatőr fényképkiállítás Aradon.** Az Aradi Foto klub az Országos Amatőr Szövetséggel együtt május 1-én a liceum disztermében országos amatőr fényképkiállítást rendez, melyen az ország legnevesebb amatőr fényképezői is kiállítják képeiket. Az Aradi Foto klub lelkes hangu felhívást intézett az ország összes amatőr-egyesületeihez és amatő-

reihez, kik meg is ígérték részvételüket; így a kiállítás sikere biztosítva van. A közönségnek alkalma lesz meggyőződni azon óriási haladásról, mely a fotografálás terén az utóbbi pár év alatt mutatkozik. Az Aradi Foto-klub a művészi fényképeket három tiszteletdíjjal és hat oklevéllel díjazza, melyet egy bíráló-bizottság fog odaítélni. A bíráló bizottság *Bohus* László br., a Foto-klub védnöke, elnöklete alatt, a szövetség kiküldötte, az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat kiküldötte, *Lukácsy* Lajos, a klub elnöke, *Lőcs* Rezső, *Rozsnyay* Kálmán és *Weisz* Hugó tagokból fog állani.

— **Lövöldöző örült.** *Falkenau*-ból táviratozzák: *Gabler* volt tartományi képviselő, itteni előkelő építőmester, ki már kétszer volt az örültek házába internálva s akin az utóbbi napokban többször mutatkoztak az örültség jelei, tegnap több revolvért és 150 patront vásárolt. Amikor *Gabler* délután egyedül maradt házában, elzárta az összes ajtókat, a kaput eltorlaszolta, majd egy nyitott utcai ablakhoz állt, ahonnan szakadatlanul lövöldözött az utcán járókelőkre. A rendőrség nagy csapattal vonult ki, betörte a kaput s heves küzdelem után ártalmatlanná tette *Gablert*. Emberéletben nem esett kár.

— **Egyenruhák szállítása.** Arad sz. kir. város rendőrlegénységének, szolgaszemélyzetének és tűzoltóinak egyenruha szállítását *Frank* Leo, az előnyösen ismert helybeli iparos nyerte el.

— **A bejelentett pogrom.** Kisenevből jelentik: *Krusevan*, a képviselővé választott antiszemita vezér ünnepélyesen bucsut vett az orosz férfiak szövetségének tagjaitól és eközben a következőket mondta:

— Ki fogom jelenteni a dumában, hogy az orosz nép küzdelmének a fonala megszakadt. A nép megfogja semmisíteni ellenségeit. A vér patakokban fog folyni és a világ borzadva fogja látni a rettentő népitételt.

— **Az arad-kovácsüzemi vasút iránya.** *Magyarbányai* tudósítónk jelenti: A község közönsége Tótbánhegyes községgel, *Hász* Antal és *Vajda* Zsigmond nagybirtokosokkal egyetértőleg akciót indított aziránt, hogy az arad-kovácsüzemi keskenyvágányú vasut a magyarbányai állomásra is befusszon. A községek elvi határozatban mondták ki, hogy a vállalatot csakis ez esetben segítézik. E határozathoz a fentemlített nagybirtokosok is csatlakoztak. A községek megkeresték a vállalat igazgatóságát, hogy a mostani tervek megváltoztatásával intézkedjék a vasúti vonal irányának fentvázolt megváltoztatása tárgyában.

— **A Városi-kávéház légfűtése.** *Fürst* Jánosnak a Városi-kávéház bérletjének nevében *Masanszker* Alfrédné a városi tanácshoz beadványt intézett, amelyben azt kéri, hogy a kávéház központi légfűtésének ujjaalakítási költségeihez a város 4000 koronával járuljon hozzá. A munkálatok összes költségei 5900 koronát tennének ki. Az építészeti bizottság *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnok elnöklete mellett mai ülésén foglalkozott a kérvénnyel és annak teljesítését méltányosnak találta, de nem úgy, ahogy azt *Masanszker*né kéri. A bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy 2000 koronával járuljon hozzá a légfűtés ujjaalakításának költségeihez.

— **A Palermo pörkölt kávéról.** melyet *Dürr* Gusztáv aradi fűszerkereskedő hoz forgalomba, mai számunkhoz helyi előfizetőink számára mellékletként ismertető leírást csatoltunk. Felhívjuk erre olvasóink figyelmét.

— **Gyomor és cukorbetegség figyelmébe.** *Glasner* udvari szállító cégtől naponta érkezik friss *Graham* és *Aleuron*-kenyér. *Záray* Géza esemeget kereskedő.

3999

— **Szi vasy István,** kárpitos és disztó, *Weitzer* János-utca 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legjobb és legdiszesebb kivittel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett.

421

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál.

201

A Weitzer-gyár kibővítése.

A város üzérkedik. — Magas árak a telekért. — Helyszini szemle a vaggongyárban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

Az aradi Weitzer-féle vaggongyár igazgatósága az ipar észlelhető fellendülése következtében olyan terv megvalósításán fáradozik, amely hivatva van, hogy a gyár jövőbeli nagyarányú fejlődésének vesse meg alapját. Az igazgatóság ugyanis elhatározta, hogy a gyár üzemét, abban a reményben, hogy a közgazdasági állapotok javulni fognak, tetemesen növeli, a gyártelepet kibővíti és a gyárat a modern kor igényeinek megfelelőleg átalakítja.

Hogy az igazgatóság ezt a célját elérje, természetesen nagyobb területre van szüksége. Kéréssel fordult tehát a városhoz, hogy a gyár kibővítéséhez szükséges 2111 négyszögölnyi területet négyszögölenként négy koronáért engedje át a város.

A kérvénnyel ma foglalkozott az építészeti bizottság és úgy határozott, hogy a város négyszögölenként *tíz koronát* kérjen a gyár igazgatóságától. A városnak e kicsinyes kalmarkodásán hajótörést szenvedhet a gyár terve, amelynek megvalósítása nemcsak a gyár prosperáló-képességét emelné, hanem a város gyáriparát is fellendítené.

A város önmagával jut ellenkezésbe, ha megmarad az építészeti bizottság propozíciója mellett. A törvényhatósági bizottság ugyanis a gyárpari akció megindítása alkalmával kimondta, hogy idegen vállalkozóknak gyár-alapítás céljaira ingyentelket ad és a legmészszebbmő kedvezményeket helyezi kilátásba. Ez a közgyűlési határozat azonban illuzórius lesz, ha egyes szakbizottságok kicsinyes szempontoktól vezéreltetve a törvényhatóság határozatának intenciói ellen tesznek előterjesztéseket.

A vaggongyár igazgatósága előzékeny eljárást tanusított, amikor a gyártelep kibővítéséhez szükséges területért pénzbeli ellenértéket kínált. A városnak kapva kell kapnia az alkalmon, hogy egy már működő gyártelep részére kedvezményt nyújtson, nem pedig alkudoznia, hogy hátha nagyobb vételért préselehet ki. Nem szabad így cselekednie akkor, amikor idegen vállalkozóknak ingyenterületet helyez kilátásba. Nem szabad ilyen eljárást tanusítania egy olyan gyárral szemben, amely a válságos gazdasági viszonyok között csak nagy anyagi áldozatokkal tudta fentartani üzemét.

A bizottság üléséről és a gyárban megtartott helyszini szemléről egyébként az alábbi tudósítás számol be:

Az építészeti bizottság ma délután négy órakor ülést tartott, amelyen Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok bemutatta a gyár kibővítésének tervezetét és ismertette az igazgatóság beadványát. Az igazgatóság négyszögölenként *négy korona* vételért ajánlott a városnak. A gazdasági tanácsnok ezt az árat csekélynek tartotta és azt javasolta, hogy a város *tíz koronát* kérjen.

Virágh Lajos városi főmérnök és Steiner József nem helyeselték a tanácsnok javaslatát és azt indítványozták, hogy fogadja el a bizottság az igazgatóság ajánlatát. A bizottság többsége Lőcs tanácsnok indítványát tette magáévá.

A bizottság ezután kiment a vaggongyárba és ott helyszini szemlét tartott. Az igazgatóság 30 méter szélességben, a kerítés hosszában, a

mely 270 méter, akarja a gyárat kibővíteni. A kibővítéshez szükséges területet az igazgatóság egyelőre még nem építi be, csupán azt a területet, amelyen a jelenlegi raktárak fekszenek. A gyárnak kötelessége a vízvezetéki csöveket, amelyek a kerítéstől 15 méternyire vannak, a saját költségén áthelyezni.

A bizottság ezután előadta az igazgatóságnak, hogy a város nem fogadhatja el a négykoronás vételért, mert a kért terület nagy értéket képvisel. A város tíz koronát kér az igazgatóságtól, amely ezt az árat magasnak tartotta. A tárgyalásokat ezután felfüggesztették és a közel jövőben fogják folytatni.

A helyszini szemlén jelen voltak: Lőcs Rezső tanácsnok, Virágh Lajos főmérnök, ifj. Nachtnebel Odön városi mérnök, Blaskovics Antal, Mittner József, Nikolics Sándor, Probst Mihály, Reisinger Sándor, Steiner József.

A vesztőhely földjét parcellázzák.

Az eladó Pokorny-birtok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 27.

Minden októberben, a vértanuknapján fölújul az az óhajlás, hogy azt a földet, ahol az emlékoszlop áll, s amelyben a vértanuk közül is többen pihennek, a város a hazafias kegyelet céljaira megszeresse. Ez a régi kívánság most rövidesen teljesülhet: a vesztőhely földjének tulajdonosa elhatározta, hogy ezt a birtokot parcelláztatni fogja, amikor természetesen alkalom nyílik arra, hogy a vesztőhely területének földjét a város szerezzze meg.

A vesztőhely földje, amint ismeretes, özvegy Pokorny Richardné, szül. Biró Gizella tulajdona, aki Grácban él. A zsigmondházi 210. sz. telekjegyzőkönyvben van felvéve az ingatlan; a telekkönyv szerint a birtok 154 hold, de a kataszteri fölmérés szerint csak 95 holdat tesz ki.

A földet a tulajdonosnője kisebb-nagyobb darabokban bérbeadta. A vesztőhelyet első ízben 1869-ben, a kivégzési nap évfordulóján jelölték meg, egyszerű homokkő-emlékkel. Ennek helyére került a mai emlékoszlop, amely a *hetes bizottság* munkájának eredménye. A hetes bizottság tagjai voltak: Barabás Béla orsz. képviselő, Csepreghy Mihály, Dániel Endre, Aknay Andor, Keresztes Gyula, Priegl István dr. és Simon Ákos.

Mikor ez a bizottság a birtok tulajdonosnőjénél járt, hogy az emlékoszlop fölállításához és az ünnepek helyéhez a szükséges területet engedje át, Pokorny Richardné hajlandó volt erre, de Barabás Bélának, Keresztes Gyulának és Csepreghy Mihály mérnöknek írásban nyilatkozatot kellett adni arra, hogy bármikor, ha a birtok tulajdonosnője kívánja, *kötelesek az emlékoszlopot onnét huszonnégy óra alatt elhordani*.

Természetesen erről sohase volt szó, sőt az átengedett terület, amely *nyolcvanegy négyszög* ölet tett ki, a kataszterben az *aradi 1848-49-es honvédegyelet* néven szerepel.

A vesztőhely földjének megvétele iránt több ízben folytak tárgyalások Pokorny Richardnéval, de eredménytelenül. A megvétel legfőbb akadályja az volt, hogy az özvegy a szükséges területet, kiszakított darabként nem akarta eladni.

Most az ügy érdekes fordulatot vett. Pokorny Richardné megbizta Csepreghy Mihály aradi mérnököt, hogy a *birtoknak parcellázása és parcelláknak való eladására* nézve tervet dolgozzon ki s az *előkészületeket* megtegye.

Csepreghy Mihály mérnök erre nézve már érintkezésbe lépett Pokorny Richardnéval. Mindenekelőtt az eladó földnek az árát kell megállapítani, miután az özvegy a körülményekhez képest igen magas árat (kis holdanként mintegy 1500 koronát) kér a földért. Ha erre nézve megállapodás történik, a parcellázás finanszírozásával valamelyik aradi pénzintézetet bízzák meg.

A parcellázás alkalmával a vesztőhely közvetlen környezetét természetesen a hazafias kegyelet számára fogják megszerezni. A város erre nézve kezel is alapot: *a tizenhárom vértanú kivégzési helyének megváltására szánt alapot*, amely az 1905. évi kimutatás szerint *6336 korona 17 fillért* tett ki. A megszerzendő terület valószínűleg parkkal ültetik be s az a terv is fölmerült, hogy a vesztőhelyen csinos kiviteli *örkházat* állítsanak föl.

Ha a parcellázás ügye előrehaladottabb állapotba jut, Csepreghy Mihály mérnök valószínűleg össze fogja hívni a hetes bizottságot, amely az emlékoszlop ügyében járt el, hogy az tegyen lépéseket a vesztőhely földjének, megfelelő területben való megvétele iránt.

SPORT.

+ Az Aradi Torna-egyesület választmánya folyó hó 28-án d. u. 6 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány tagjai ezután is meghívottak. Tárgy: a közgyűlés előkészítése.

+ Az aradi kerékpár klub f. évi március hó -én este 9 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Pölzl kávéházban. Tárgysorozat: 1. Választmányi jelentés a lefolyt évről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése s a folyó évi költségvetés megállapítása. 3. A tisztikar s a választmány megválasztása. Indítványok.

Pofon a bíróság előtt.

A kedélyes apa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 27.

Apának lenni igen nagy és igen szép gondolat, különösen akkor, amikor az embernek saját külön felesége sugja fülébe az édes titkot. Apának lenni azonban igen kicsiny és igen rút gondolat, ha az édes titkot a kir. járásbíró előtt egy teljesen idegen hölgy sugja meg képviselője útján a boldogtalan egyénnek. Még borzalmasabb az eset, ha az apának minősített jogalany el van látva egy okleveles feleséggel is.

Akinek van némi érzéke a megindítóan szomorú ügyek iránt, az elképzelheti, hogy a fentvázolt esetben még azt is elátkozza az ember, aki az apaság intézményét feltalálta. Teljesen érthető tehát az a kedves kis história, amelyről az alábbiakban ad hirt budapesti tudósítónk:

E. Miksa fővárosi fűszerkereskedőt volt cselédje, L. Julia apasági keresettel lepte meg. A szegény leány elpanaszolta, hogy a gazdája addig üldözte szerelmével, amíg szerencsétlenné tette s tőle leánygyermek született. Havi 30 korona gyermektartási díjat kért megállapítani a kis Etel részére. A kereskedő egyszerűen tagadott.

— Mondja a szemébe — szölt Neuhold bíró a leánynak, — hogy ő a kis leány apja.

L. Julia a szemébe nézett a volt gazdájának és megismételte állítását úgy, ahogy kívánta a bíró. Erre E. Miksa, minden választ mellőzve, a felperesnőt *szembe köpte*, amit az viszonzott. Dühében E. Miksa most még brutálisabb lett, hirtelen fölemelte a kezét és ott a *bíró előtt arculütötte L. Juliát*. Mindez egy pillanat műve volt és Neuhold bíró, miután

előbb erősen rászólt a durva viselkedésü emberre. 40 korona pénzbüntetéssel bírságolta meg a kereskedőt.

De még egyéb kellemtelenség is érte aztán E. Miksát. A bíró megkérdezte a felperesnőt, hogy leteszi-e keresetere az esküt. s miután ez csakugyan megesküdött, az alperest elmarasztalta a gyermektartásban s e címen havi 16 korona fizetésére kötelezte.

Persze a derék „apa” felebbezett.

A kiegyezés válsága. Koronatanács Bécsben.

Készül a „diadal.”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 27.

A kiegyezés kátyuba jutott szekerét holnap fogják Bécsben a kényelmetlen állapotból kimenteni. Ha ugyan fogják. Mert egyelőre még semmi biztosat nem lehet tudni. Esetleg beletörhet a kemény dióba valamelyik kormány kése is, noha nem valószínű, hogy így történjék a dolog. Sokkal hihetőbb az a kombináció, hogy a kiegyezést nem is kötik meg, hanem a statusquot hosszabbítják legalább annyi időre, amíg a magyar kormány az általános választói jogot fedél alá hozhatja. Igen természetes, hogy az ország ebben az esetben valóságos diadalmá-morba fog esni, mert hiszen a kormány arra fog hivatkozni, hogy a kiegyezést csak azért nem kötötte meg, mert az osztrák követeléseknek ellentállani kötelesség.

Hogy miképen áll most a kiegyezés ügye, arról budapesti tudósítónk az alábbiakban számol be:

A kiegyezés ügyében, mint értesülünk, felhasználják a parlamenti munkaszünetet. A kormány mindama tagjai, kikre a kiegyezési ügyek tartoznak, nevezetesen *Wekerle* Sándor, *Kossuth* Ferenc és *Daranyi* Ignác miniszterek és velük *Popovics* Sándor és *Szterényi* József államtitkárok és az összes szakértők ma délután Bécsbe utaztak. Holnap közös tanácskozás lesz az osztrák miniszterekkel és szakérőkkel és lehet — ha szükségessé válik — hogy még holnap vagy holnapután 6 felsége elnöklése alatt koronatanács is lesz. Ezt az utazást a tegnapi minisztertanács során határozták el és még tegnap telefonice értesítették az osztrák kormányt, hogy csütörtök reggel 9 órára kéri a kiegyezési tanácskozás felvételét.

A helyzet most tiszta megvilágításban a következő:

Ha az osztrák kormány megkötné a kiegyezést úgy, ahogyan van, megbuknák a választások során. Ha a magyar kormány kötne olyan kiegyezést, mely megmentené az osztrák kormányt, ő bukna meg, mert a legkevesebb, amivel Ausztriában beérné, az volna, ha 1927-ig terjedőleg kötnének kiegyezést. Az osztrák alkotmány az, hogy 1917-ig ugyanis biztosítva van a reciprocitás és így tulajdonképpen csak tíz éves szerződést, vagy egyezséget kötnének, ha 1927-ig terjedőleg egyeznének ki. Ezeknek ellenében kész volna az osztrák kormány a Széll-Körber-egyezményt tartalmilag elfogadni és formailag a *Wekerle*-féle szerződéses alapot is akceptálni.

A magyar kormány azonban a husz éves határt nem fogadhatja el a függetlenségiak miatt, mert furcsa volna, hogy a 67 es kormányok mindig csak tíz évre egyeztek, míg az a

kormány, amely függetlenségi többségre támaszkodik, husz évre szerződnek.

A korona álláspontja ezekkel szemben az, hogy most egyik kormánynak sem szabad buknia és ezért olyan expedienst kell találni, mely a végleges megegyezést elodázza és lehetővé teszi mindkét kormánynak a hivatalban maradáást.

Ezzel a helyzettel a két kormányelnök már tisztában volt, mikor *Wekerle* legutóbb Bécsben járt és már akkor meg is állapodtak, hogy egyelőre nem fognak se kiegyezést, se szerződést kötni, hanem itt is, ott is törvénybe fogják iktatni, hogy a kereskedelmi szerződések lejártáig fentartják a mai tényleges alapon a reciprocitást.

Igy mindkét kormány hivatalban maradhat és mindegyik az eredményt, illetőleg eredménytelenséget a maga diadalának vallhatja. Az osztrák kormány azt fogja hirdetni, hogy nem egyezett ki, mert nem fogadhatta el a magyarok érdemleges követeléseit, a magyar kormány azt fogja hirdetni, hogy nem egyezett ki, mert nem fogadhatta el az osztrákok követelte hosszú lejárót.

És meg fognak indulni innen is, túl is az előkészületek és törvényes intézkedések az 1917-ben bekövetkezendő különválásra. Az előkészületek tartama alatt Ausztriában meglesznek a választások, ősszel pedig jön a létszám-emelés és tavasszal az új magyar választási törvény s ennek nyomán a magyar választások.

Ha ezután a kormányok, akár a mostaniak, akár újak, ismét felveszik a gazdasági tárgyalások fonalát és esetleg meg is egyeznek, legfeljebb kárba vesztek az önállósítás előkészületei.

Reakciós a parlament. Amit Justh Gyula konstatál.

Skartba tett elvek

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 27.

Amióta a 48-as párt többségbe került a parlamentben, azóta a nagy 48-as elvek jobban el vannak temetve, mint valaha. Ezelőtt, a 67-es kormányok idején mindig akadt, aki az első felelős magyar minisztérium programjában lefektetett elveket számonkérje; most, mióta a számonkérők kerültek hatalomra, nincs, aki a nagy eszméről gondoskodjék. Megdöbbentően reakciós szellem ütött tanyát a magyar parlament falai között. A retrográd irányzat hívei 48-as köpenyben találják az ország elé apróbb és nagyobb sületlenségeiket, melyeket csak olyan gyomor vehet be, amelynek már semmi sem árt. Ezek az urak elaludnak a legelemibb polgári szabadságokat is — ha tudnák. Szerencse, hogy a sajtó nem engedi. Es ez indokolja az ő fogcsikorgató gyűlölködésüket is.

Budapesti tudósítónk jelenti:

Mezőfi Vilmosnak több kijelentése mai képviselőházi beszéde során élénk ellenmondásra találkozott a függetlenségi párti képviselőknél, akiknek részéről számos éles kifakadás is hallatszott. A folyosón azután a türelmetlenkedő és a szabad szótól irtózó 48-asok kérdőre vonták *Justh* Gyulát, hogy miért engedte meg *Mezőfi*-nek olyan hangon beszélni, amely künn az országban izgalmat fog okozni és a földbirtokosok helyzetét még inkább megnehezíti.

Justh a kérdezősködőknek a következőket felelte:

— Bocsánatot kérek, hogy lehet ilyen kérdést hozzám intézni. Nem azért vagyunk mi

itt, hogy egy osztálynak, vagy osztályoknak érdekeit képviseljük, hanem képviseljük osztálykülönbség nélkül az egész országot. Mi nem tehetjük azt, hogy egyes osztályok jövedelmeinek fokozása végett elnyomjuk a munkásosztályokat és állást foglaljunk a munkásoknak béremelésre irányuló követelése ellen. *Rendkívül veszedelmes dolognak tartom, hogy a függetlenségi párt ily reakciós szellemben csinál politikát.*

Malatinszky György ellenvetésére *Justh* azután haragosan vágott közbe:

— Hát tudjátok meg, hallatlan dolog, hogy minő reakciós szellem van ebben a Házban. Arra, amióta csak képviselő vagyok, példát nem tudok. Ha *Irányi* Dániel tudná, minő szellem hatolt be a függetlenségi pártba, megfordulna sírjában.

Andrássy Gyula gróf egy nagy csoport előtt szintén a reakciós fölfogásokról panaszkodott és csodálkozott, hogy a függetlenségi párt egy részében a reakció gyökeret ver.

— A kivándorlás és a szociálista izgatás — mondotta *Andrássy* — kétségtelenül megdöbbentő arányokat öltött és ha így halad tovább a dolog, gazdasági válságra visz. De ez ellen más uton kell intézkedést tenni, nem pedig illiberális intézkedésekkel.

Justh Gyula később a sajtóról beszélt és a következőket mondta:

— Én a sajtószabadság föltétlen híve vagyok, mert ez alkotmányunknak egyik legfőbb biztosítéka és kijelentem, hogy azok ellen, akik a sajtószabadságot meg akarják nyírni, én késhegyig menő harcot fogok vívni.

FERENCZ JÓZSEF keserűvité

NAPIREND.

Február 28. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Róman. — Protestáns naptár: Róman — Izraelita naptár: Purim. — Görög-keleti naptár (február 15.): Onezim — A nap kel 6 óra 46 perckor, nyugszik 5 óra 40 perckor

A Fehér Ke eszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 óráig.

Aradi korosolyázó-egylet. A jegypálya nyitva van reggel 8—11, délután 5—7 óráig.

Időjelölés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Ejjeli fagy, száraz.

Február 28. Iskola zéki ülés délután 4 órakor. — Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Lyceumi tornacsarnok.)

Március 2. Az aradi turista-egyesület tréfás estélye (Iparosház.) — Az aradi waggongyári daloskör hangversenyével egybekötött táncestélye Központi Szálló.) — Műkedvelői előadással egybekötött táncestély Pankótán (Fehér Kereszt.)

Március 3. Az aradi tornaegyesület közgyűlése délelőtt 10¹/₂ órakor (Városház.) — A pécskai takarékpénztár részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi óras és aranyműves ifjak műkedve ői előadással egybekötött táncvigalma (Városliget.) — Az aradi ipartestület közgyűlése délelőtt 10 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 27.

Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 25.000 métermázsas változatlan árák n. Amerika ³/₈ magasabb. Az árák 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillisa	7.52—7.53	7.53—7.54
Buza októberre	7.89—7.90	7.89—7.90
Rozs áprillisa	6.83—6.84	6.84—6.85
Zab áprillisa	7.45—7.46	7.45—7.46
Új tengeri	5.22—5.23	5.23—5.24

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	851.50
Magyar hitelrészvény	828.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	82.75
Déli vasút	159.—
Rima-Muranyi vasúti részvény	568.0
Városl. villamosvasuti részvény	325.—
Hazai sorsjegy	116.50
Frízsebet malom részvény	385.—

Hölgyek figyelmébe!!

Tiszteletteljesen tudatom a mélyen tisztelt hölgyközönséggel, hogy helyben, Szabadság-tér 17. szám alatt **harisnya-, kötött- és szövött-áru üzletet nyitottam**, ahol a legnagyobb választékban tartok raktáron legjobb minőségű női, férfi- és gyermek harisnyákat, férfi- és gyermek-lábtüket (Sockerl), női rövid és hosszú cérna- és selyem-keztüket, matróz-ingeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áraink mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőnkérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szó: Bársony. Harisnya. Szabadság-tér.

394

Bársony Andor, harisnya-nagykereskedő.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógyszerkamájából alfoszorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsio; mert a Scott-féle Emulsio a fiatal szervezetbe új erőt vezet és segíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsio egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsio sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivó halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34-35.

Egy eredeti üveg ára: **2 K. 50 f.**
Kapható minden gyógyszerárban.

IDEGENEK ARADON

- Február 27

Fehér Kereszt szálloda. Dr. Fülöp Géza ügyvéd és neje Borosjenő. — Haraszti Oszkár föld-birtokos Visznek. — Sándorfalvy Károly és neje Budapest. — Némety Sándor és családja Sepsiszentgyörgy. — Fényes Imre mérnök Szabadka. — Kalmár Elemér mérnök Szabadka. — Sugár Ferenc gazdálkodó Debrecen. — Vaiczekorn S. Ignác kereskedő Zimony. — Knobloch József vendéglős Brád. — Hevessy Sándor és neje Temesvár. — Kádasi E. mér és családja Orosháza. — Farkas Dezső kereskedő Orsova. — Orley Sándor hivatalnok és leányai Debrecen. — Murányi Imre gyógyszerész Veszec. — Deutsch Miksa utazó Budapest. — Hirsch Hugó utazó Budapest. — Ifj. Virányi Imre utazó Budapest. — Klein Henrik utazó Budapest. — Violin S. utazó Budapest. — Frindt K. utazó Budapest. — Vágvölgyi Béla utazó Budapest. — Steinheim Ignác utazó Budapest. — Schvarcz Sándor utazó Budapest. — Erdélyi Mór utazó Budapest. — Bruckner Sándor utazó Budapest. — Fried Simon utazó Budapest. — Kovács Manó utazó Budapest. — Frindt K. utazó Bécs. — Komlós Lipót utazó Bécs. — Bauer S. utazó Bécs. — Fuchs Salamon utazó Bécs. — Hacker Ferenc utazó Bécs. — Feldmann Imre utazó Bécs. — Barbarovics Lucian utazó Triest. — Gans Bernát utazó Debrecen. — Görög Salamon utazó Nagyvárad. — Gerő Miksa utazó Budapest. — Rozenzweig Armin utazó Budapest. — Rozenstingel Emanuel utazó Bécs. — Lutz József vállalkozó Nagyterina. — Berl Artur utazó Breslau. — Polgar Károly kereskedő Lugos. — Gozon Gyula színész Lugos. — Strumpf Rudolf utazó Budapest. — Telbisz Ottó birtokos M. bánhegyes. — Feik Ferenc utazó Bécs. — Br. Nyéky Ilona birtokosnő Tömbháza. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Beck Jakab utazó Budapest. — Rehberger Béla utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Vörös Károlyné birtokosnő Budapest. — Komor Hugó ékszerész Bécs. — Bossonyi Kálmán gazdasági Döva. — Fülöp Gyula f. kereskedő Szeged. — Radó Béla f. kereskedő Budapest. — Papp Zoltán állatorvos Töröcske. — László László orsz. képviselő Nagyiklód. — Reich Alfréd Temesvár. — Bioncsik Jakab b. b. Borosbes. — Pollák Sándor kereskedő Erdőhegy. — Csiky Dénes birtokos Seprés. — Stobel József mérnök

Budapest. — Hersch Manó kereskedő Budapest. — Kaufman Ignác kereskedő Budapest. — Herman Sándor kereskedő Budapest.

Nemzeti Színház.

A) bérletszünet B) bérletszünet.

Csillortökön, 1907. évi február hó 28-án:

CORFESCO MIKLÓS mint vendég:

A parasztszünet.

Opera. Irta és zenéjét szerzte: Mascagni.

SZEMÉLYEK:

Santuzza	Schubert J.	Alfio	Corfesco M.
Turridu	Fe rari A.	Loia, neje	Zsigmond A.
Lucia, anyja	Benkőné P.		Kocsisok, nép.

EZT KOVETI:

A bajazzók.

Opera 2 felvonásban. Irta: Ruggiero Leoncavallo. Fordította: Radó Antal.

SZEMÉLYEK:

Canio	Ferrari A.	Beppo	Faladi K.
Nedda, neje	Schubert J.	Sylvio	Ladislai J.
Tonio	Corfesco M.	Egy pór	Eöri Lajos.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTER.

Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapjának folyó hó 27-iki számában „Az aradi piaci mizériák cím” alatt egy közlemény jelent meg, amelyben általánosságban szó van arról, hogy az összes aradi péküzletekben a miniszteri kiküldött művajjal készült süteményeket talált.

Kérem a tekintetes Szerkesztőséget, b lapjában sziveskedjen közölni, hogy az én műhelyem megvizsgálva nem lett, ottan soha művaját nem használtunk, összes süteményeink tiszta tejből és valódi bivalyvajból készülnek, a mit bármikor úgy az arra hivatott hatósági közegeknek, valamint a mélyen tisztelt közönségnek is szívesen bizonyítok.

Tisztelettel

Ehrmann Henrik,
sütőmester,

Deák Ferenc-utca 33-34.

691

Egyévi

Önkéntességre Előkészítő Tanfolyam Temesvárott.

A nyári tanfolyam kezdődik 1907. évi március 4-en és tart 1907. szeptember 15-ig.

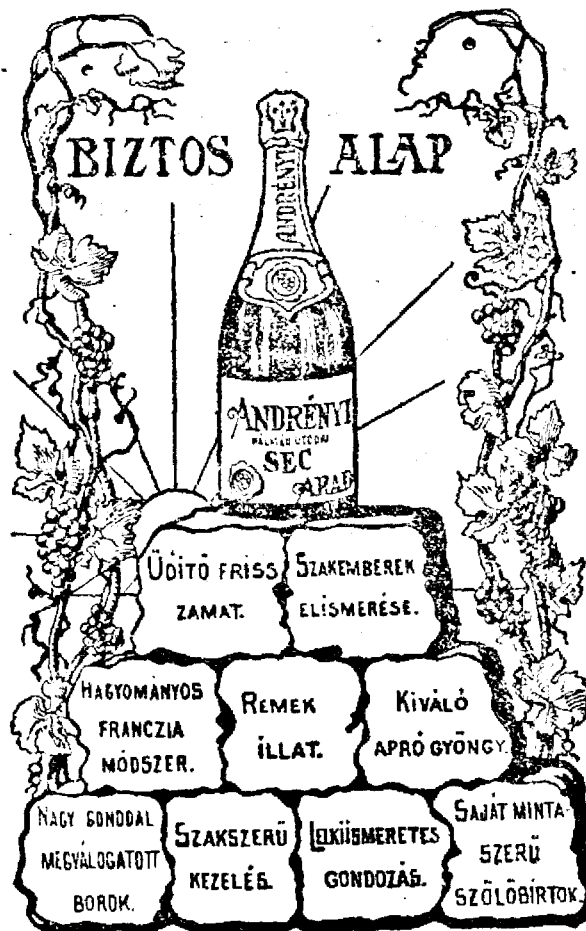
Minden szükséges felvilágosítással szolgál **Dr. Steiner Simon**, főreáliskolai tanár, a tanfolyam vezetője. Található Temesvárott, reáliskolában.

Ezen legrégibb délmagyarországi előkészítő tanfolyam a tankerületi főigazgató ellenőrzése alatt áll.

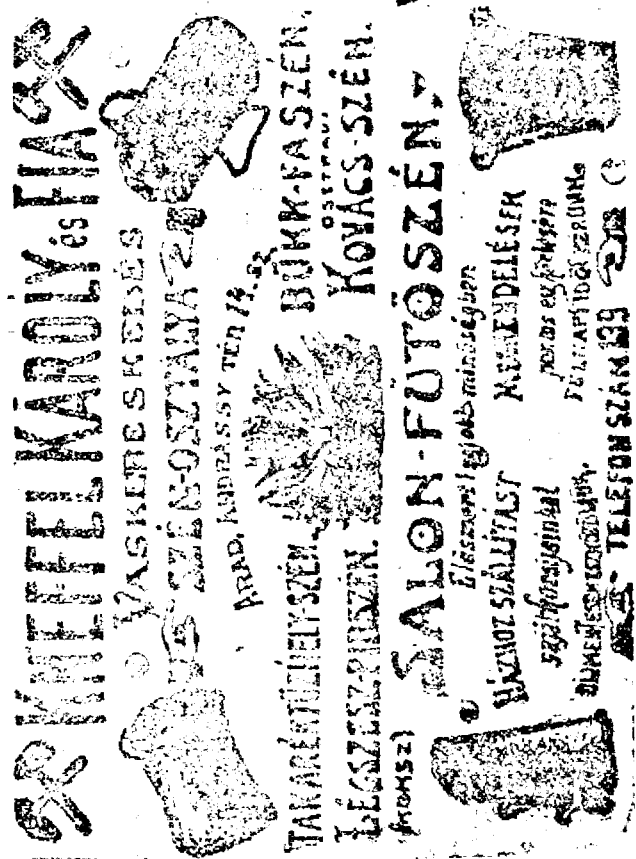
690

A tanítást középiskolai tanárok végzik.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

264

Köszén tüzelés
takaréktüzhelyben és kályhában rendkívül
hőtartó és jelentékenyen
olcsóbb mint a tűzifa.

168

Menyasszonyok figyelmébe!

12 személyes üvegkészlet 100 drb. Ft. 25.

Finom gravírozott üvegből: K. 50.

8 Vizes üveg	12 Söröstübler
3 Boros „	18 Vizes pohár
2 Likör „	12 Boros pohár
12 csoncaev. likörpohár	1 Gyümölcsállvány
12 Tokaji boros pohár	1 Befőttestál
12 Vörös boros „	12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellánok:

Étkező készlet 6 szem. 26 db. Ft. 6.50-tól

feljebb.

12 személyes étkezőkészlet	80 drból	
12 „ kávészékészlet	15 „	Frt.
12 „ teás	15 „	62.50
12 „ mokka	15 „	K. 125.
Összesen 125 darab		

Rendkívül olcsó mosdó-készletek, Villany, légszusz, benoidgáz és egyéb csillárok. Esküvői ajándékok, Valódi nikkel fűző és díszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknel

ARADON.

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Üveg, porcellán, tükör, képeret, lámpa és csillár üzlet — Üvegezési vállalat. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

124

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi salsónra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

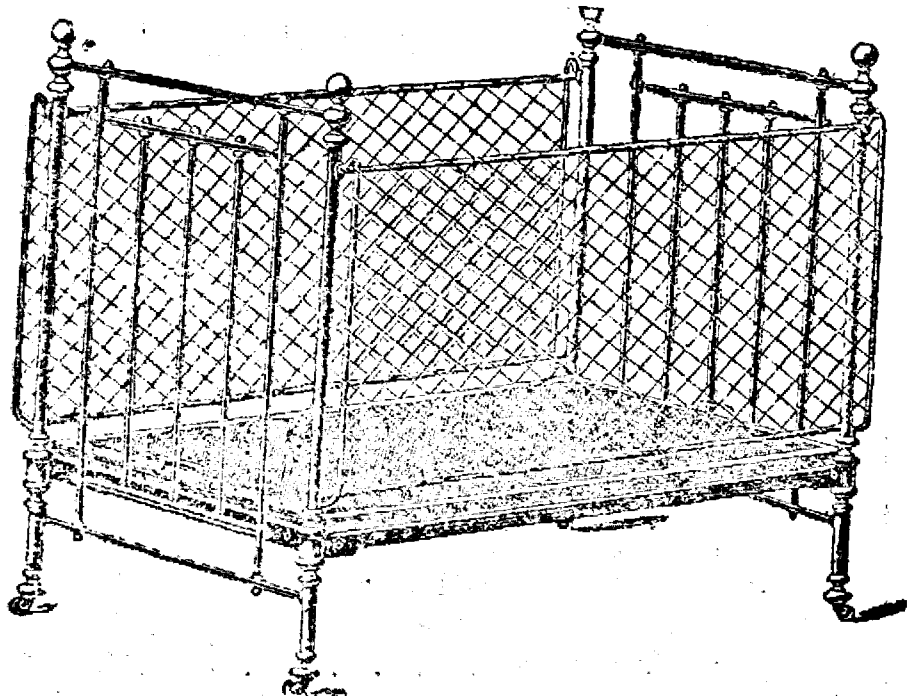
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kívánatra képesárjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálak költségvetéssel

Szíves megrendelést kitűnő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. l. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

471

Hopp Károly

műszaki irodája

Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezése és kivitele:

vizellátás és világítási,

valamint

motortelepekeknek, stb.

Elsőrendű különlegességi

* gyárak képviselősege. *

455

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes agyagból készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyszintén **takarék-tűzhelyek és fürdő-kádak kifalazását, nemkülönben központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások vagy átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyorsmelegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy piroszén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

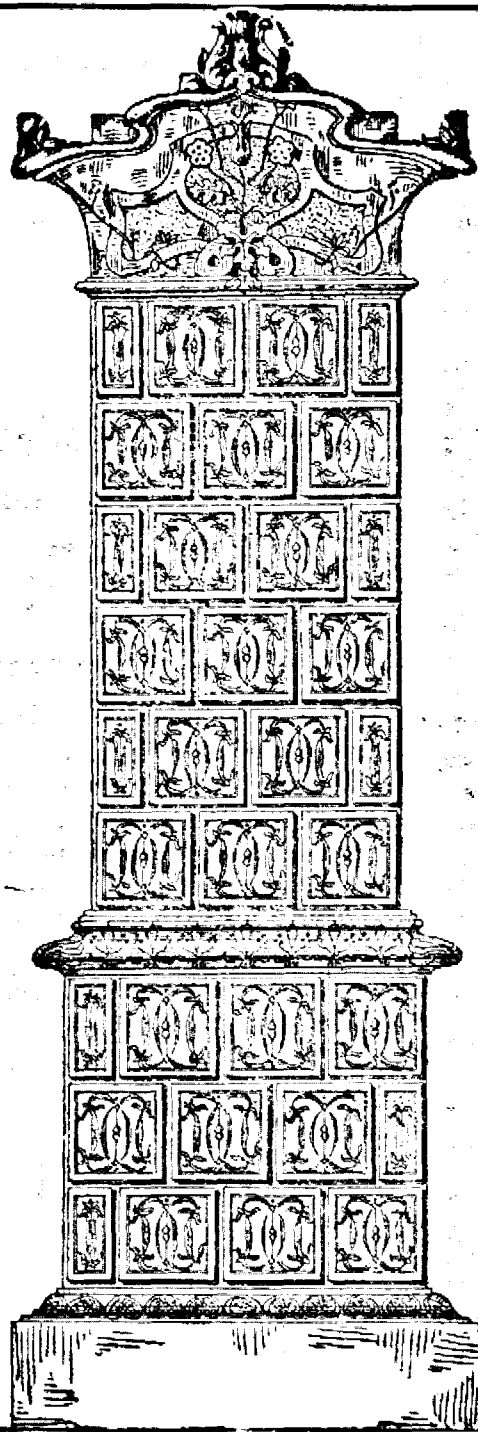
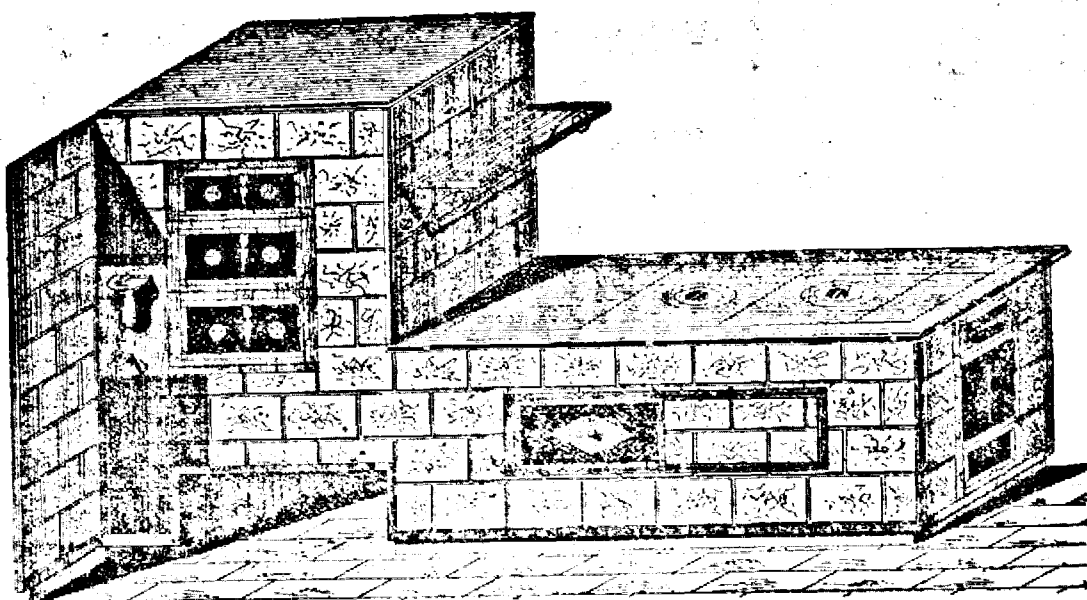
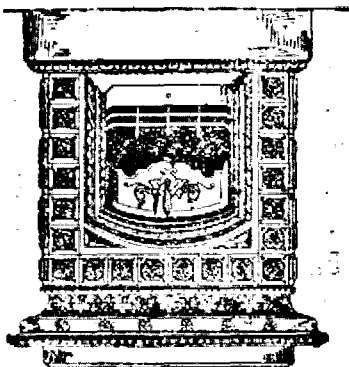
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DAVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

Vasutasoknak!

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.

chronometter és műórásnál

ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (special) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva.

192

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipő** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy eszma** elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépi.

A Földes-féle MARGIT-CREMÉ gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szepítők, májoltók, bőrátkák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbejelenés. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tiszta elhasználása után erről mindenképpen meg fog győződni!

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Van szerencsém a becses közönségnek tudomásul adni, hogy a

Deák Ferenc-utca 33. sz. a.

új modern

pék-üzletet

nyitottam.

Tudomásul adom, hogy itten minden nap tiszta tejjel és bivaly-vajjal készült izletes **sütemények** kaphatók. Minden nap friss, jóízű **krumpli-kenyér** is, finom **teasütemény** és karlsbadi mód szerint készült vajás, tejes és vizes **kétszersült** is olcsón kapható. Ugyanitt lehet **minden déli előtt** kenyeret és kalácsot **sütni**. Kapható elsőrendű **tejes-kenyér**.

A nagyérdemű közönség b. pártfogásáért esedezem.

639

Tisztelettel

Ehrman Henrik.

30 napig maradnak érvényben ezen rendkívül mélyen leszállított Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt 3.85 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	5.— 5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre	5.80 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	7.95 9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő minőség	3.90 4.50 5.50 3.90 6.50
Teljes vég Schifffon, kitűnő minőség	frt 3.90
" " Schroll, kitűnő minőség	4.85
" " " jobb minőség	5.25
" " " egész finom minőség	6.65
Lepedővászon varrás nélkül 1 szélben	5.94 6.50 7.75
6 személyes céna damaszt étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt 1.85 2.45
12 személyes céna damaszt étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.— 6.35
6 személyes szebbnél-szebb céna damaszt kávé-teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35 1.66 2.75
6 darab céna damaszt óriási törülköző	frt 1.44
6 " vászon pohártörő 65 kr., lenvászonból	—88 1.25
6 " flanel pohártörő	—48
Alkalmi vétel rouge paplan most	2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	3.74
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25 1.65 2.25

Uri fehérneműekre.

5 réti kélő, színes vagy fehér	frt —.24
R. A. 5 réti uri gallér, darabja	—15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98
D. D. Schifffon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12
R. R. Schifffon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32
R. R. Schifffon hálós ing	1.13
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.	
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág 72 kr.	
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyhazi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.	
Kötött gyapjú uri harisnya most 35, 42, 46 kr.	
Tartós uri esernyő 1 frt 25 kr.	
Mindenki vegyen nyerselyem elegáns esernyő most 1 frt 75.	

**Valamint összes raktáron lévő áruk minden
versenyt felülmúló olcsó árban.**

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő árúért a pénz visszautatlik.

163

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu

pék- és sütőde

üzletét

átvettem és saját nevem alatt vezetem. — Minden nap friss fehér sütemény, fehér kenyér, barna és rozskenyér és valódi gracham kenyér, délutáni sütemény és házi kenyér szépen és ízletesen lesz készítve 286

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferencz-utca 16.

Megérkeztek a béli divat-újdonságok!

Brunner Béla

úri divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruháztárát, hol a legújabb és legdivatosabb béli ingek, gallérok, kékzetők, nyakkendők, keztyűk, selyem-zselyem-kezdők, harisnyák, s.b. újdonságok kaphatók.

Legújabb béli toll-, selyem-, gazé-legyezők kiáruítása mélyen leszállított árakon.

Nagyszerű választék francia és angol illatszer különlegességekben.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 138

Uri szabó!

Fábián Sándor Arad,

az arad-hegyaljai motoros és az aradi és csanádi egyesült vasutak egyenruha szállítója.

Varjassy-utca 2. szám.

(Orczy-utca sarok.)

A legnagyobb szakértelemmel készít a legrégibb kortól a jelenig: magyar dísz (gála) ruhákat, kép szerint is, magánosok, főispánok, országgy. képviselők és kir. anyakönyvvezetők részére, ugyancsak sportruhákat is.

Mindenemű katonai, pénzügyi, vasúti és intézeti egyenruhákat, polgári ruhákat a legújabb angol és francia szövetekből, a legutolsó divat szerint, mersekkelt árak mellett. 400

Kiváló tisztelettel

Fábián Sándor.

Kérem szíves értesítést, hogy gazdag mintagyűjteményemmel mikor t-gyem tiszteletemet.

Árverés.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az Aradi Polgári Takarékpénztár részvénytársaság javára, Pfiszter Márton és neje szül. Szekeres Katalin ellen azoknak az aradi 438. sz. tjkvben A. + 1. sor., 535. hrzi szám alatt felvett, Kossuth-utca 45. számú ház és udvarból álló ingatlanságára az árverést elrendelte.

Ez az árverés 1907. évi március hó 2. napjának délután 3 órájkor fog az aradi igazságügyi palota földszint jobbára lévő 48. számú helyiségében megtartatni.

Kikiáltási ár 25080 K. bánatpénz 2508 K.

Az ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatik. 657

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a párisi és bécsi tanulmányutamból visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház egy

női kalap és díszítő

termet

nyitottam

és e szakmában mindent a legszébb és legizlésebbben készítek. Ugyancsak állandóan raktáron tartok kész női kalapokat.

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,

Andrássy-tér 8. szám.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek meggyóztatják a láb-fojtódást, Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagy sikerrel eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartású szép cipőket. B. megrendeléseiket kérem teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreműt nem piszkítja. Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyzőkére fest minden haját. Maglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a koraképződést megelőzteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

küzdő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Penti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 813

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Ha köszvényben, reumában, ischiasban szenved. vegyen egy üveg

Dr. Flesch-féle

köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és dagadtakat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető kapható

Dr. FLESC E. M.

„Magyar korona” gyógyszerárában

Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi” üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi” üveg rendelkezésénél már bérmentve utánvétellel küldjük. 160

Városi telefon 477.

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.)

Leltározás alkalmával 147

Szővet, Barhet, Creton, Delaine, Batist, Zephir, Selyem és Szőnyeg maradványok mélyen leszállított árakban.

Plissirozás és gouvéllozás bármely szélességben elfogadtatik.

Megei telefon 477.

A ki jó

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 288

Rumkivonatot.

Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Maszni János

építész és építő-mester műszakiirodája

Arad, Andrássy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építészeti terén előforduló mindennemű

irodai és kivitelezési munkát.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségkalkulációkat kívánatra készítik.

Az építészeti terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálnak.

Vázlat terveket ingyen készítenek.

Tisztelettel

Maszni János,

építész.

103

Amerikai önműködő ablakredőket gyárilag készít ZIMMERMANN és EISELE

Aradon, Weltzer János-utca sarkán, a „Zöld papagály”-hoz.
Telefon 275. szám.

519

Grammofonok!

János vitéz, Gül-Baba és a világ legnagyobb művészeinek előadásait otthon élvezheti! Csekély havi részletekben kapható

ZIMMERMANN és EISELE

Telefon 275. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Uj ház

négy 3 szobás modern lakással eladó. Bövebet Flórián utca 14. a. 601

Gyakornok kerestetik helybeli részvénytársasághoz. Ajánlatok „Részvénytársaság” jeligével a kiadóhivatalba intézendők.

Kiadó!

csinosan butorozott, teljesen külön bejárattal utcai szoba előszobával március 1-re. Alkalmas irodának is. Cím a kiadóban. 681

14. számú 2 fogalú

bérkecsi azonnal eladó. Csutóra-utca 5. 687

Francia „Blouse Album”

180 legújabb eredeti francia divatképpel 1-50 koronaért kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésben Arad. Telefon 517. 361

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árusítok. Veszek könyvtárakat. — Kerpel Izsó könyvkereskedő. 356

Egy jóforgalmu üzlet

trafik és italméréssel az állomás közelében átadó március 15-re. Özy. Braun M.-né, Pécskai-ut 1. 689

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester üzletében a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választéka. — Magrendeléseknél szívesen bírók nagy választéka.

Saiát készítés!

624 Olcsó ár! Pontos kiszolgálás!

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weltzer János-u. 13. sz.
Zsinor,

gomb,
bojtok
és rojtok

állandóan raktáron tartalmak.
Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden esetben szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Tiszta vérű fekete angol kan

sértés fedezésre található Draskovics Ferencnél külváros Választó-utca 1. Ugyanott angol malacok is kaphatók. 622

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetséges urak állard alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házilki ciklik eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K & ICO.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Minden elképzelhető

órajavítás 1 korona.

Zsebóralívég, megtató 10 kr.

Schwimmer Albert

órás-mesternél Aradon, 450 Szabadság-tér 5-6. szám alatt. (Pótl. kávéház mellett.)

Kérem a czimre ügyelni.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű
uj áruháza

a József főherceg uton megnyílt.
24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt
József főherceg-ut 11. szám alá
(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt. Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogására ajánljuk kiváló tisztelettel.
KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.
József főherceg-ut 11. 438

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor

körkörös téglagyárban
Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.
Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.
Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

KLEIN JÓZSEF

Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszebeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3-4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre